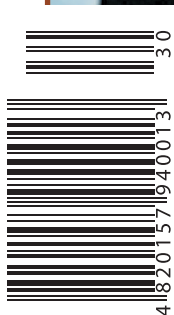

Бравісимо, Акторе!..

22 липня 2012 року відійшов у Вічність Богдан Ступка

25-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ ЗАЛИ РІВНЕНСЬКОЇ ФІЛАРМОНІЇ

Понад 12 000 концертних заходів різного рангу «чули» за 25 років функціонування стіни цієї зали і спільно з ними – слухачі, які мали можливість пережити неповторні миті повного емоційного очищення, розчиняючись у музиці.

с. 7

ЗАВЕРШИВСЯ ОДЕСЬКИЙ КІНОФЕСТИВАЛЬ

Червона доріжка перед Одеським національним театром опери та балету збирала величезну кількість глядачів і «зоряний десант» із числа почесних гостей фестивалю.

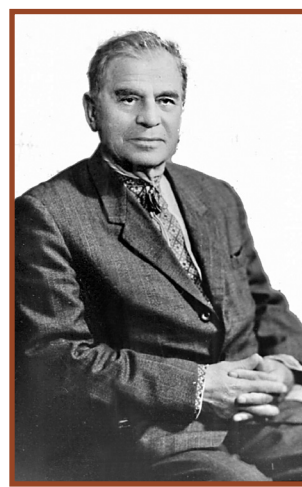
с. 11

ЛИЦАР ЛЕМКІВСЬКОГО РОДУ

Від дідів-прадідів він належав до етнічної групи українців – лемків, яких у свій час спіткала трагічна доля. Він – це відомий письменник і громадський діяч Дмитро Іванович Бедзик.

с. 13

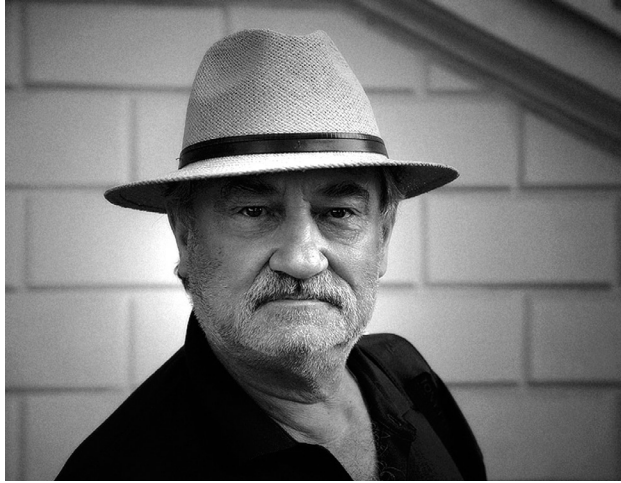
Міністерство культури України з глибоким сумом сповіщає, що 22 липня 2012 року після тяжкої хвороби на 71-му році життя перестало битися серце Героя України, народного артиста СРСР та України, лауреата Державної премії СРСР та Національної премії України імені Тараса Шевченка, художнього керівника Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка –

Богдана Сильвестровича СТУПКИ

Видатний український актор театру і кіно Богдан Сильвестрович Ступка народився 27 серпня 1941 року в м. Куликів Нестерівського району Львівської області. У 1961 році закінчив акторську студію при Львівському драматичному театрі ім. Марії Заньковецької, а пізніше (1984 р.) – заочний відділ театрознавчого факультету Київського державного інституту театрального мистецтва імені І. Карпенка-Карого.

Творчий шлях розпочав у Львівському національному академічному українському драматичному театрі ім. Марії Заньковецької у 1961 році. Його вчителем по студії був режисер Борис Тягно – вихованець легендарного Леся Курбаса. Далі творче життя актора спрямовував видатний майстер режисури Сергій Данченко. У Львові були створені образи Володі («В дорозі» В. Розова), Річарда та Едмунда («Король Лір» В. Шекспіра), Дон Жуана («Камінний господар» Лесі Українки), Треплева («Чайка» А. Чехова).

З 1978 року Богдан Ступка працює в Національному театрі імені Івана Франка. Галерея зіграних ролей продемонструвала самобутність виконавської естетики митця, а тонке відчуття жанру і стилю сценічного твору обумовило різноплановість образів – таких як Микола («Украдене щастя» І. Франка), Іван Войницький («Дядя Ваня» А. Чехова), Іван Петрович Котляревський («Енеїда» І. Котляревського). За цю роботу актор удостоєний премії ім. І. Котляревського, Артуро Уї («Кар'єра Артуро Уї» Б. Брехта), Поприщин («Записки божевільного» М. Голя), Мерлін («Мерлін» Т. Дорста і У. Еллер), Поет («Сни

за Кобзаєм» Т. Шевченка), Росмер («Росмерсгольм» Г. Ібсена). На найвищому градусі емоцій зіграні ним король Лір в однойменній трагедії В. Шекспіра та Едіп у виставі «Цар Едіп» Софокла, створеній на франківській сцені видатним грузинським режисером Робертом Стурау.

Особливою для актора була роль Тев'є у виставі «Тев'є-Тевель» за Шолом Алейхемом. Завдяки вилученій внутрішній енергії, проникливого відчуттю Істини Буття український актор, створюючи образ єврейського молочника Тев'є, сягнув вершин духовності. За виконання цієї ролі Богдан Ступка удостоєний Національної премії України імені Тараса Шевченка. В січні 2004 року під час показу 300 вистави «Тев'є-Тевель» Богдан Сильвестрович був відзначений Почесним титулом Честі із врученням ордена «Жива легенда».

Понад 40 років Богдан Ступка був однією із знакових фігур кінематографу. У творчому доробку майстра – численні кінороботи, які актор створив в Україні, Росії, Югославії, Польщі. Серед них: Орест («Білий птах з чорною відмітиною», Україна), композитор Леонтович («Дударики», Україна), Керенський («Червоні дзвони», Росія), Чепурний («Діти сонця», Росія), Лисенко («Микола

Вавілов», Росія), Остап Вишня («Житіє Остапа Вишні», Україна), Борис Годунов («Смерть Іоанна Грозного», Росія), Стальський («Пастка», Україна), Сталинський («Гріх», Україна), Архієрей («І нині прослався Син людський», Україна), Богдан Хмельницький («Вогнем і мечем», Польща), Мазепа («Молитва за гетьмана Мазепу», Україна), Чингізхан («Тайна, яку уніс з собою Чингізхан» (Україна), Брежнев («Заєць над прірвою», Росія).

З 2001 року Богдан Сильвестрович Ступка – художній керівник Національного академічного драматичного театру ім. Івана Франка. Продовжуючи і розвиваючи традиції, закладені славними попередниками – фундатором театру Гнатом Юрою та багаторічним творчим побратимом Сергієм Данченком, Богдан Ступка ввів у репертуар незвичні для української сцени імена.

З театром співпрацюють режисери з Росії, Польщі, Грузії, Канади. За ініціативи Богдана Сильвестровича активно запрацював експериментальний «Театр у фойє», у 2012 році відбулось відкриття Камерної сцени імені Сергія Данченка.

За останні роки в трупі франківців влилося понад 25 молодих артистів, більшість з яких вже встигли завоювати прихильність глядачів та визнання театральної громадськості, частина з них – учні Богдана Сильвестровича.

Театр ім. І. Франка став дійсним членом Міжнародного інституту театру, що не тільки сприяє популяризації українського театрального мистецтва у світі, а є свідченням наполегливої цілеспрямованої діяльності його незабутнього художнього керівника – Богдана Сильвестровича Ступки.

Висловлюємо співчуття рідним, близьким, друзям, колегам видатного Актора, знакової постаті сучасності Богдана Ступки.

Світла і вічна йому пам'ять!

Міністерство культури України,
Національна академія мистецтв України

25 ЛИПНЯ СТАНІСЛАВА МОЙСЕЄВА ПРИЗНАЧЕНО ВИКОНУЮЧИМ ОБОВ'ЯЗКИ ХУДОЖНЬОГО КЕРІВНИКА НАЦІОНАЛЬНОГО АКАДЕМІЧНОГО ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

25 липня наказом міністра культури України Михайла Кулиняка Станіслава Анатолійовича Мойсеєва призначено виконуючим обов'язки художнього керівника Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка до призначення художнього керівника театру імені Франка.

До цього Станіслав Мойсеєв працював художнім керівником-директором Київського академічного Молодого театру.

СТВОРЕНО ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ІЗ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ «П'ЯТИХ ЮВІЛЕЙНИХ ВСЕСВІТНІХ БОЙКІВСЬКИХ ФЕСТИВІВ»

Кабінет Міністрів затвердив склад організаційного комітету з підготовки та проведення міжнародного культурно-мистецького заходу «П'яти ювілейні всесвітні бойківські фестивали». Відповідне розпорядження було схвалено на засіданні уряду 25 липня.

Проект розпорядження розроблено за ініціативи Львівської облдержадміністрації з метою підготовки та проведення заходу, а також забезпечення висвітлення його в засобах масової інформації.

До складу оргкомітету, який очолив міністр культури Михайло Кулиняк, увійшли голова Львівської облдержадміністрації Михайло Костюк, міністр надзвичайних ситуацій Віктор Балага, міністр фінансів Юрій Колобов, міністр економічного розвитку і торгівлі Петро Порошенко, народний депутат України Оксана Білозір, голова Всеукраїнського громадського товариства «Бойківщина XXI століття» Петро Косачевич та інші відповідальні особи.

Програма проведення бойківських фестивалів охоплює м. Турку та її околиці, Старосамбірський та Самбірський

райони Львівської області і передбачає проведення мистецьких програм за участю аматорських та професійних колективів із Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та інших областей України, виставок-ярмарків робіт народних майстрів, наукових та літературних конференцій і конкурсів, презентації місцевих громад Турківського району, представлення бойківської кухні тощо.

В Україні проживає близько 1 мільйона 600 тисяч бойків, а за кордоном 500–550 тисяч. У цьогорічних заходах візьмуть участь представники з Росії, Білорусі, Латвії, Естонії, Хорватії, Словаччини, Польщі, Італії, Португалії, Австралії, США, Канади, Великобританії, Німеччини.

Реалізація проекту розпорядження забезпечить покращення соціально-культурного та економічного розвитку Бойківського регіону, належний організаційний рівень проведення цьогоріч міжнародного культурно-мистецького заходу «П'яти ювілейні всесвітні бойківські фестивали».

ВІДНОВЛЕНО РОБОТУ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

25 липня на засіданні уряд ухвалив проект постанови про внесення змін до Положення про Комісію з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій та оновлення її складу з урахуванням останніх змін, що відбулися, зокрема у складі Кабінету Міністрів України.

Проект відповідної постанови розроблено Міністерством культури України на виконання доручення Президента України від 10 квітня 2012 року №1-1/839 у частині відновлення роботи Комісії з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій при Кабінеті Міністрів України.

Метою правового акта є забезпечення відновлення роботи Комісії з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій шляхом внесення змін

до Положення про комісію та оновлення її складу, з врахуванням результатів реформування системи центральних органів виконавчої влади, в тому числі тих, що пов'язані із перерозподілом повноважень між цими органами.

Ухвалення постанови створить умови для відновлення роботи Комісії з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій, гарантуватиме дієвіший й оперативніший режим опрацювання питань, віднесених до її компетенції.

У МІНКУЛЬТУРИ ОБГОВОРИЛИ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗМІШАНОЇ УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ПОВЕРНЕННЯ ТА РЕСТИТУЦІЇ ВТРАЧЕНИХ ТА НЕЗАКОННО ПЕРЕМІЩЕНИХ ПІД ЧАС ТА ВНАСЛІДОК ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

У Міністерстві культури України відбулася зустріч заступника міністра культури, голови української частини Змішаної українсько-німецької комісії з питань повернення та реституції втрачених та незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей Тимофія Кохана зі статс-секретарем у відставці, співголовою комісії, головою німецької частини комісії Міхаелем Янсенем.

Сторони торкнулися найактуальніших питань двостороннього співробітництва у галузі реституції та повернення культурних цінностей.

Йшлося про продовження українсько-німецької співпраці у рамках Змішаної українсько-німецької комісії з питань повернення та реституції втрачених та незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей.

Зокрема, домовились про проведення X засідання згаданої комісії 10–12 жовтня в Одесі.

Також розглядалося питання інтенсифікації співпраці щодо утворення двох груп експертів із музейної та бібліотечної

й архівної справи, наради яких передуватимуть засіданням комісії та визначатимуть напрями роботи експертів двох країн і наміри подальшого співробітництва. У відповідь на наданий персональний склад груп українських експертів німецька сторона пообіцяла, що найближчим часом представить склад груп німецьких експертів та окреслить чіткі завдання для роботи цих груп.

Під час зустрічі німецька сторона поновила клопотання про повернення картин із колекції родини Сіменс та Бернгарда Функе. Українська сторона поінформувала німецьку про наявність, стан збереження та проведено науково-дослідну роботу щодо 11 портретів родини Сіменс, п'ять портретів родини Функе, які зберігаються у Національному музеї історії України та запросила представників згаданих родин відвідати зазначений музей.

Українська сторона підтримала ініціативу німецької щодо здійснення спільного проекту виставки чотирьох художніх творів із зображенням євангелістів роботи Франса Гальса в Одесі. Два з них зберігаються в Одеському музеї західного та східного мистецтва, один перебуває в Аахенському музеї «Suermondt-Ludwig» (ФРН) і ще один – у музеї Гетті у Лос-Анджелесі (США). Німецька сторона поінформувала, що готова у разі потреби взяти витрати на реставрацію двох одеських картин.

Також під час зустрічі заступник міністра культури України Тимофій Кохан повідомив німецькій стороні, що найближчим часом Мінкультури звернеться до МЗС України з проханням визначити процедуру та дату урочистої передачі німцям 713 книг із бібліотеки Музею цукру в Берліні, що були переміщені на територію України внаслідок Другої світової війни і знаходяться у фондах бібліотеки державної наукової установи «Український науково-дослідний інститут цукрової промисловості».

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО ЛЕМКІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

20–22 липня у селі Ждиня Горлицького повіту (Республіка Польща) за підтримки Міністерства культури України відбулося ювілейне XXX Свято лемківської культури «Лемківська ватра».

Вітання Президента України учасникам XXX Міжнародного свята лемківської культури «Лемківська ватра»

Сердечно вітаю гостей і учасників нинішнього ювілейного дійства.

Упродовж тридцяти років свого існування «Лемківська ватра» перетворилася на величне свято українства на теренах Польщі, стала вагомим чинником збереження й розвитку яскравої і неповторної лемківської культури.

Висловлюю глибоку вдячність лемківській громаді за значний внесок у зміцнення українсько-польських добросусідських відносин і міжнародного авторитету нашої держави.

Я певний того, що ви і надалі залишатиметеся взірцем послідовних і відповідальних дій, спрямованих на згуртування української світової спільноти.

Здоров'я вам, радості, добра, нових звершень у царині примноження самобутніх національних цінностей.

Віктор ЯНУКОВИЧ

Це найбільший щорічний лемківський етнографічний фестиваль, який об'єднує лемківське середовище з цілого світу. Організатор – Об'єднання лемків. Місце проведення – с. Ждиня, Польща. Особливість цього річного фестивалю в тому, що він відбувся за почесного патронату Президента України Віктора Януковича та Президента Республіки Польща Броніслава Коморовського.

У програмі свята були різноманітні творчі конкурси, спортивні змагання, концертні виступи, тематичні виставки народної творчості, пов'язані з історією і традиційним побутом лемків.

Цьогоріч «Ватра» є вже тридцятю. Нинішні її організатори – це часто молоді люди, вони не пам'ятають початків фестивалю – перших зустрічей лемків при ватрі, тобто при традиційному вогнищі українських горян. Можна навіть сказати, що перші «ватряни», бо саме так називають учасників заходу, збиралися підпільно.

Ждиня, тобто селище на польсько-словацькому прикордонні, у традиційному районі проживання українців, лемків, русинів – це не перше місце проведення «Лемківської ватри». До того, як прийти в це мальовниче гірське селище, вона побувала в трьох інших місцях.

Перед початком фестивалю, уже за старим звичаєм, за душі померлих моляться гості заходу. На Лемківщині внаслідок повоєнних депортацій лемків залишилося небагато, тож гості заходу – з України, Словаччини, усієї Польщі, Європи й з-за океану – згадують тих, кого з ними нема. Традиційно після молитви підпалюється велике багаття – власне ватра. Воно палає протягом усього фестивалю.

Мешканці України, а особливо, може, Тернопільщини, скажуть: у нас теж є своя ватра. В містечку Монастирська відбувається подібний, всеукраїнський фестиваль лемківської культури. Є ватра й за океаном, зокрема, в провінції Онтаріо – її організують представники Об'єднання лемків Канади. Чергові кілька ватр щороку запалюються й у Польщі: у Битові на півночі і в Міхалові – на заході країни. Проте саме ватру в Ждині можна вважати матір'ю всіх інших подібних фестивалів.

ДЕНЬ ХРЕЩЕННЯ РУСІ

28–29 липня в «Парку Київська Русь» відбудеться святкування Дня хрещення Русі. На гостей чекає посвячення в жителі Стародавнього Києва, катання на конях, лучний тир.

Відвідувачі заходу зможуть на власні очі побачити відтворення прадавніх подій, що передували прийняттю Володимиром Великим нової релігії, та стати безпосередніми учасниками святкового дійства. У виконанні акторів театру «Парк Київська Русь» оживуть сцени з історії зародження християнства на Русі: подорож Ольги до Константинополя, передача свитку мудрості князю Володимирі.

А ще на гостей чекає унікальне дійство – створення «живої» цифри 988 як дати і символу хрещення Русі. Кожен зможе взяти участь в унікальному флешмобі і відчути себе причетним до святкування історичної події. Окрім того, для гостей свята – розважальна програма «Княжі утіхи та забави», яка відроджує ігрову культуру Київської Русі.

ФЕСТИВАЛЬ «БІЛЕ ОЗЕРО»

З 26 до 28 липня на Рівненщині проходить XII Всеукраїнський молодіжний мистецький соціально-екологічний фестиваль «Біле озеро».

Проведення фестивалю здійснюється з метою популяризації національної культури, розвитку українського мистецтва, а також підняття духовного рівня молоді, розширення дружніх стосунків із молоддю сусідніх держав, пропаганди здорового способу життя.

«Біле озеро» – це третій творчий семестр молоді, де проявляють свій талант юні художники, гончарі, музиканти, співаки, майстри розмовного жанру, хореографи, соціальні педагоги.

Основними заходами фестивалю є концерти, майстер-класи, покази колекцій одягу молодих дизайнерів, виставки художньо-ужиткового мистецтва, творчі зустрічі з відомими діячами культури та мистецтв України.

ЛЕСИНИ ДЖЕРЕЛА

27–29 липня 2012 року пройде Міжнародне свято літератури та мистецтв «Лесині джерела»

Захід покликаний популяризувати творчу спадщину Лесі Українки, родини Драгоманових-Косачів та їх найближчого оточення в українській історії та культурі

серед широких верств населення; метою свята є формування в учасників та гостей національної гордості, збереження і розвиток народних традицій, народного пісенного та декоративно-ужиткового мистецтва; організація змістовного дозвілля.

Участь у святі візьмуть: поети, письменники, науковці-лесезнавці, майстри ужитково-декоративного мистецтва, виконавці автентичного співу, читці художнього слова, майстри мистецтв, аматорські творчі колективи зі всіх регіонів України, ближнього та далекого зарубіжжя.

Дійство відбуватиметься у м. Новограді-Волинському Житомирської області.

ЛАУРЕАТІВ ВИЗНАЧЕНО

Стали відомі імена нових лауреатів Міжнародної премії імені Володимира Винниченка.

19 липня в Українському фонді культури відбулось вручення Міжнародної премії імені Володимира Винниченка. Цього року лауреатами стали відомий український філолог, професор Василь Яременко, а також знайний в Україні підприємець, меценат Володимир Лазоренко.

– Обидва лауреати – безмежно талановиті люди, – сказав при врученні премії Борис Олійник, поет, Герой України.

Одноголосним рішенням президії правління Українського фонду культури цю престижну Премію присуджено Василю Яременку за фундаментальне двотомне видання «Літератури дивна течія...» присвячене літературному процесу ХІ–ХХ століть, Володимирі Лазоренку за вагомий внесок в галузі національної культури, багатолітню добродійну діяльність.

У своєму вітальному слові, адресованому новим лауреатам Міжнародної премії імені Володимира Винниченка, Голова Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка, Голова Українського фонду культури Борис Олійник відзначив колосальний внесок Василя Яременка в дослідження та популяризацію літературної спадщини видатних українських письменників минулого, таких як Борис Грінченко, Пантелеймон Куліш, Володимир Свідзінський, Адріан Чайковський, Григорій Чупринка, Олександр Олесь, Василь Симоненко та багато інших. Оцінюючи благочинну діяльність Володимира Лазоренка, Борис Олійник висловив вдячність за безкорисливу, патріотичну працю лауреата на духовній ниві України, його фінансову підтримку довгострокових програм Українського фонду культури, спрямованих на відродження та розвиток національної культури.

Міжнародна премія імені Володимира Винниченка заснована Фондом у

1990 році. За двадцятиліття існування поважної відзнаки її лауреатами стали 60 вітчизняних і зарубіжних літераторів, артистів, художників та добродійців, зокрема із Канади, США, Росії, Австрії, Великобританії, Сирії, Польщі та Югославії. Першими цю премію одержали: відомий український письменник і правозахисник, дійсний член Української вільної академії наук у Нью-Йорку Микола Руденко, книжки якого були вилучені з бібліотек, а ім'я не згадувалося протягом двох десятиліть, а також визначний учений-літературознавець Григорій Костюк – голова комісії для вивчення і публікації спадщини Володимира Винниченка при Українській вільній академії наук у США.

У минулі роки Міжнародною премією імені Володимира Винниченка були відзначені поет Леонід Горлач, літератор Віктор Логачов, публіцист Сергій Шевченко, історик Дмитро Веденєєв, культуролог Юрій Богущкий, книговидавець Володимир Воробей, журналіст Володимир Біленко.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

НА ЗДОБУТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА 2013 РОКУ

Комітет з Національної премії України імені Тараса Шевченка повідомляє, що з 1 серпня нинішнього року розпочинається прийом творів і робіт на здобуття Національної премії 2013 року.

На здобуття найвищої в Україні державної нагороди в галузі літератури і мистецтва представляються нові, оригінальні твори і роботи, опубліковані (оприлюднені) у завершеному вигляді протягом останніх п'яти років.

Представлення творів і робіт на здобуття Національної премії проводиться Міністерством культури України, Державним комітетом телебачення та радіомовлення України, Національною академією наук України, Національною академією мистецтв України, національними та всеукраїнськими творчими спілками, Українським фондом культури, Всеукраїнським товариством «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

Твори на здобуття Національної премії 2013 року приймаються Комітетом з 1 серпня до 1 листопада ц.р. за адресою: 01601, вул. Прорізна, 2, м. Київ-1, кім. 404.

Ознайомитися з порядком висунення творів та оформлення документів на здобуття премії можна на сайті www.knpu.gov.ua Довідки за тел. (044) 278-11-93.

Колектив Національного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка» сумує з приводу непоправної втрати Героя України, лауреата Національної премії ім. Т. Г. Шевченка, народного артиста України

Богдана Сильвестровича СТУПКИ

За роки плідної творчої роботи Богдан Ступка створив багато образів з героїчного минулого нашої країни, зокрема, найяскравіші сторінки творчості митця присвячені Т. Г. Шевченку та його батьківщині, яку він неодноразово відвідував.

Пам'ять про видатного актора сучасності буде навечно жити в серцях земляків Кобзаря.

Висловлюємо співчуття родині та шанувальникам творчості Актора. Для нас усіх це велика втрата. Вічна йому пам'ять!

Україна попрощалась з Актором від Бога

24 липня. Біля Національного академічного драмтеатру ім. І. Франка

Мрією мого життя було, щоб українська культура стала відомою в цілому світі. Мрії повинні збуватися, і я щасливий, що маю можливість сприяти цьому.

Богдан Ступка

...Цілу ніч плавав дощ. Ранок розбудив грім і ось ця звістка: пішов за межу Богдан Ступка. Богдан Сильвестрович залишив рідню, театр, друзів і недругів, шанувальників... Він пішов, а нам залишилися добрі спогади: чи то на прес-конференціях, чи на виставах, чи просто у скверіку біля театру...

За плечима актора – ролі і мистецькі долі, сценічні образи й кінопраці, що зробили його улюбленцем публіки. Будь-яка роль Богдана Ступки стає життєдайною, тому що створена з надзвичайною органікою і правдивістю, йому вдається діяти за класичним визначенням: не грати, а жити в образі. Якось у бесіді Богдан Сильвестрович зазначив, що мріє про роль без слів, мовляв, стільки вже було їх сказано зі сцени та з екрана, хотілося, щоб без них було все зрозумілим.

Цікаво було б подивитися, як актор управлятиметься з образом, який необхідно створювати лише за допомогою погляду, жесту, міміки та пластики... Глядачі ж пам'ятають його Миколу Задорожного, Річарда III, короля Ліра, царя Едіпа, Зигмунда Фрейда, Фауста і Мефістофеля, Тараса Бульбу і, звісно, найкolorитнішого Тев'є-молочника. Кожна роль – багатшарова й неординарна, переважають яскрава індивідуальність і глибинне проникнення в суть характеру.

Богдан Ступка... Йому не треба хизуватися високими званнями, нагадувати про них, достатньо сказати – Богдан Ступка, і мільйони глядачів в Україні і далеко за її межами знають про кого йдеться.

ОСИРОТИЛИ: ТЕАТР І РОДИНА

Якось його запитали:

– Богдане Сильвестровичу, що для Вас на першому місці: театр чи родина?

– Театр і родина! Отакі два стовпи, на яких лежить моє життя. І невідомо, де я проводжу більше часу. Хоч ні, звичайно, в театрі більше. Тут – мої партнери, друзі, вороги... Тут – сцена... І можливість проголошення слів, яких не скажеш, наприклад, в квартирі, це шекспірівські слова, чеховські, Франка, Лесі Українки. Інколи вдома не зрозуміють, інколи від театру треба сховатися вдома, так усе переплелось... Загалом вся наша родина театральна, так що все, що відбувається, всі розмови, суперечки – тільки про мистецтво. Тут, у театрі, в своєму кабінеті, мені теж затишно, можна на час сховатися від побутових домашніх проблем, тут преса, нові п'єси читаю, фільми передивляюся, це, звичайно, окрім основної роботи. Як прийшов у театр – усе, на цілий день.

ЗІ ЩОДЕННИКА БОГДАНА СТУПКИ

Узяв зо 30 молодих акторів. Страшні трудоголіки. Можуть цілодобово сидіти в театрі й працювати. Всіх своїх акторів називаю дітьми. Звертаюся до них «синочку», «донечка». Коли

свариш – толку мало. Є інші санкції – зняття зарплати, звільнення. Але за 10 років роботи худруком у театрі ще нікого не вигнав.

Прощаю все. Це прийшло з часом. Дехто старіє і ще дурніший стає, а хтось – навпаки. Відношу себе до тих, що мудріші. Якись негаразди, конфлікти на сцені, з режисером чи партнером – іду до нашого замдиректора Данила Даниловича Федоряченка. Йому зараз 91-й. Він підтримує, каже: «Так, так». І в самому розпалі закінчує: «Прости йому». Простити – набагато краше, ніж когось покарати.

Талант – не гроші, не ковбаса, не шинка. Не вирахуєш, скільки відсотків його є. У когось проявляється швидко, у декого – поступово. Треба мати терпіння

РЯДКИ БІОГРАФІЇ

Богдан Сильвестрович Ступка народився 27 серпня 1941-го у смт Куликів, що у Жовківському районі на Львівщині. Український актор театру і кіно, лауреат Шевченківської премії (1993 р., за головну роль у виставі «Тев'є-Тевель» за Шолом-Алейхемом), народний артист УРСР (1980 р.), народний артист СРСР (1991 р.), Герой України (2011 р.).

До сцени його привчили родичі: батько співав у хорі Львівського оперного театру, мамин старший брат був там же солістом, а тітка – головним концертмейстером.

За кулісами театру Богдан побачив і почув багатьох видатних співаків повоєнного часу, зокрема, Івана Козловського та Сергія Лемешева.

Богдан Ступка хотів поступити на хімічний факультет Львівського університету, але іспити склав невдало. Влаштувався в обсерваторію, працював певний час у Баку, поступив на заочне відділення філологічного факультету Львівського університету.

1961 року він закінчив акторську студію при Львівському академічному драмтеатрі ім. Марії Заньковецької й до 1978 року там працював. Його творчим наставником був Сергій Данченко, який 1978-го очолив Київський академічний драмтеатр імені Івана Франка. Того ж року на його запрошення Богдан Ступка перейшов до цього театру.

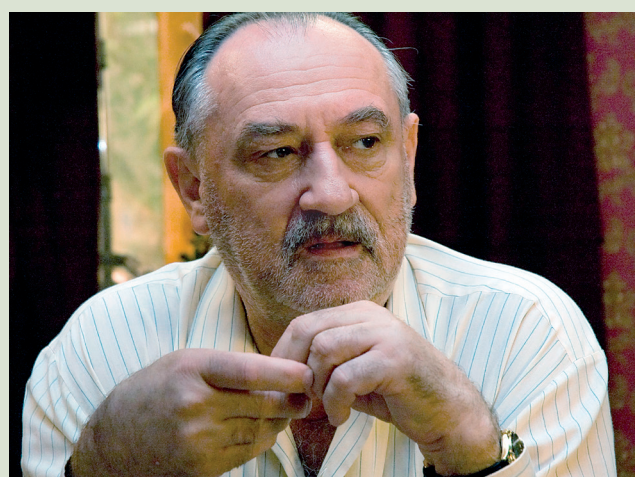
1984 року закінчив заочне відділення театрознавчого факультету Київського державного інституту театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого.

Упродовж 1999–2001 років був міністром культури і мистецтв України.

2001-го після смерті Сергія Данченка Богдан Ступка очолив Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка.

Богдан Ступка був одружений на Ларисі Ступці, випускниці Бакинського хореографічного училища.

Сина Остап та онук Дмитро також обрали акторську професію.

За всю кар'єру актор виконав понад 100 ролей у кіно та понад 50 на сцені.

Серед них – багато історичних постатей: гетьмани Іван Брюховецький («Чорна рада»), Іван Мазепа («Молитва за гетьмана Мазепу»), Богдан Хмельницький («Вогнем і мечем»), а також Чингісхан («Таємниця Чингісхана»), Олександр Керенський («Червоні дзвони»), Борис Годунов («Кремлівські таємниці»), Остап Вишня («Із життя Остапа Вишні»).

У 2007-му виконав головну роль у фільмі Володимира Бортка «Тарас Бульба».

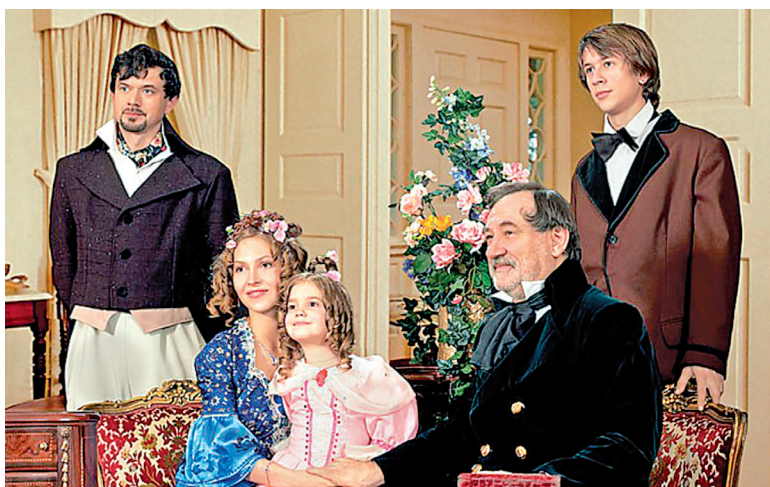
У театрі імені Франка зіграв у виставах:

«Украдене щастя» Івана Франка – Микола Задорожний,
«Дядя Ваня» Антона Чехова – Войницький,
«Король Лір» Вільяма Шекспіра – король Лір,
«Лев і Левиця» Ірени Коваль – Лев Толстой,
«Кар'єра Артура Уї, якої могло і не бути» Бертольда Брехта – Артуро Уї,
«Сни за Кобзарем» – Поет,
«Цар Едіп» Софокла – цар Едіп,
«Істерія»; Зигмунд Фрейд,
«Тев'є-Тевель» (за п'єсою Григорія Горіна, за мотивами творів Шолом-Алейхема) – Тев'є,
«Легенда про Фауста» – старий Фауст, Мефістофель.

БОГДАНОВІ СИЛЬВЕСТРОВИЧУ СТУПЦІ

*Вже за земними лаштунками Ступка...
Його душа, білокрила голубка,
Гратиме ролі на сцені небесній!..
Слово Богданове, щире і чесне,
Ще за життя занебесся сягало!..
Як же Ви грали, Акторе, як грали!
Богом нам даний і забраний Богом...
Як же нам, людоньки, бути без Нього?..*

Людмила ГНАТЮК

В родинному колі

й чекати, коли прилетить цей птах.

Чи кожен може бути актором? Шекспір сказав, що весь світ – театр, а Скворода додав, що кожен грає ту роль, на яку його поставили. А ставить на роль Бог.

Завжди вірив у Бога. В церкву рідко ходжу. Перед сном завжди кладу хрест на себе і на подушку. Бабуся цього навчила. Коли грав Миколу Задорожного в «Украденому щасті», на сцені, лягаючи в ліжку, клав на подушку хрест, а потім на себе. За радянських часів у залі це викликало сміх. Тепер сміху немає.

Гордіня – це найбільший гріх. Але кожен хоче пахнути фіалкою. Тоді починається задирання носа. Від цього користі ніякої.

Творчість – це сумнів. Його нема – нема прогресу. Те саме в економіці, всюди. Треба сумніватися, зможу це зробити чи ні. Коли сам до чогось приходиш – будеш гордий, що зробив це сам, а не за ручку тебе привели. «Тут стань, тут так ручку витягни, тут так говори» – це вже ремесло, а не творчість.

Коли починають виспівувати дифірамби, прекрасно відчуваю нещирість. О, думаю, пішло-поїхало, так кадилом кадить. Маю самоіронію. Про себе більше знаю, ніж усі разом узяті. Брехня завжди приємна, а правда очі коле. Повіриш у цю брехню – починаєш сам себе обманювати.

Колись грав архієрея у фільмі Артура Войтецького «І нині прослався син людський» за оповіданнями Чехова «Архієрей» і «Княгиня». На смертному одрі мій герой промовляє: «Я нижче всіх. Який я архієрей, мені би бути священиком у сільській парафії». Він ніколи не казав «прекрасно». Найбільша хвала у нього була «добре». Архієрей, що має найвищий релігійний сан, володіє монастирями і сотнями тисяч гектарів землі, каже, що нижчий за всіх. Ніколи не задирай носа.

Дитину можна чогось навчити до трьох років. Після – вже пізно.

Найбільше хотів навчити дітей, щоб були порядними, не задирали носа. І вони ніколи не задирали.

«Оболонський» процес задував, що на актора треба вчитися п'ять років. Це в медицині стільки можна вчитися. На актора – нормально було, коли чотири. Три вистачить, і треба мати практику.

Деякі студенти на четвертому курсі зіграли щось і вже позадирали носи. Не розуміють, що в театрі цього кандзюблення їх дуже швидко позбавлять.

Маєш знання – мусиш ними поділитися. А не товкти інших своєю зверхністю.

Якщо ти такий розумний, допоможи ще комусь зрозуміти щось у цьому житті.

НАГОРОДИ

Міжнародні

Листопад 2008 року – нагорода III Римського міжнародного кінофестивалю за найкращу головну чоловічу роль в українсько-польському фільмі «Серце на долоні» режисера Кшиштофа Зануссі.

Українські державні

Звання Героя України з врученням ордена Держави (23 серпня 2011р.) – за визначний особистий внесок у збагачення національної культурно-мистецької спадщини, багаторічну плідну творчу діяльність та високу професійну майстерність.

Орден князя Ярослава Мудрого IV ст. (27 січня 2010 р.)

Орден «За заслуги» I ст. (21 серпня 2001р.)

Почесна відзнака Президента України (23 серпня 1994 р.)

Державна премія України імені Т. Шевченка 1993 року у галузі театрального мистецтва – за виставу «Тев'є-Тевель» за Шолом-Алейхемом у Київському державному академічному українському драматичному театрі імені Івана Франка (у складі колективу).

Післявоєнні роки пам'ятаю. А що вчора було, забуваю. Є анекдот про останню стадію склерозу. Старший пан домовився з вродливою жінкою, заплатив їй гроші, вона йому дала адресу, підготувалася. Він заходить, вона лежить, з бретелічками. Встає, починає його роздягати. Він іде до неї, голенький, і раптом зупиняється. Забув, чого він прийшов. Повертається, вдягається. Вона думає, старенький, чого буду мучити – гроші заплатив, хай іде. Одягнувся, вийшов на вулицю. Згадав, чого приходив. Вертається назад, але забув адресу.

У дитинстві, коли шматок хліба випадково падав на підлогу, піднімав, обдмухував його і клав на стіл. Так учила бабуся. Це святі елементарні речі. Таке ставлення збереглося по цей день.

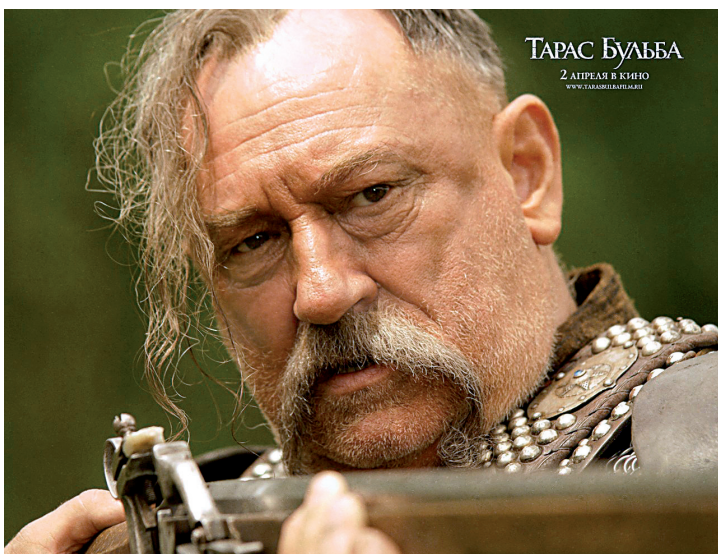
Мої батьки працювали в оперному театрі. Із семи років у суботу й неділю був на балеті або опері. «Фауст», музика Шарля Гуно, текст написав

Гете – класика. Не Потап із його «Не люби мої мозги».

Порядок і проблема – це дві одеські великі різниці. Колись запитав у російського актора Михайла Ульянова: «Як ви вирішуєте проблеми в театрі?» Він був художній керівник уже зі стажем, а я – молодий. Ульянов відповів: «Театр – це така субстанція, де проблеми ніколи не вирішуються». Щодня зранку з'являються нові. Глобальних мало, меркантильні – на кожному кроці.

Хтось помер, а ти мусиш грати комедію. Виходиш на сцену й граєш комедію. Заходиш за куліси і плачеш. Збираєш себе, знову виходиш і граєш комедію.

Чому предметом мистецтва завжди є людина? Бо вона так і нерозгадана. Російський поет Євгеній Винокуров написав: «Мир розложил на части Пикассо. Слеза стекает. Разложи, попробуй». Хімічний склад можна розкласти, але чому вона капнула?

Як правильно пережити творчу кризу, я не знаю. Цього, мабуть, ніхто не знає.

Мої сни – це моя особиста справа.

Щоб мені сподобатися, жінка повинна бути така, як моя дружина.

Треба навчитися прощати, щоб створити і зберегти сім'ю.

Жінка може створити мужчину, а може його кинути під ноги. Усе, як захоче жінка.

Дружина в мене балерина. Коли народився син, у неї було дуже сильне материнське почуття. Вона й далі працювала, танцювала, але кар'єри вже не робила. Дуже складно, коли кар'єру в сім'ї роблять двоє.

Не знаю, можливо, вона жалкує. Інколи слухає музику Адольфа Адана з балету «Жізіель». Сльози течуть. Колись танцювала сольний номер у кордебалеті, партію Бузку. Музика йде по радіо, вона плаче. Я тоді роздягаюся до плавок і заходжу до неї таким Парісом, із пляшкою шампанського. Вона тоді крізь сльози починає сміятися.

Конфлікти супроводжують кожен сім'ю. На них розлучаються, а потім лікті кусають усе життя, чого розлучилися. Із віком входиш в інші оніяти треба вміти вчасно приголубити, погладити, поцілувати. Тоді розумієш, що в тебе є її підтримка, а в неї – твоя.

У Києві люблю театр Франка, скверик біля нього і подвір'я Софійського собору. У нас біля театру зробили фонтан, що не працював понад 20 років. Із дерев іде штучний спів птахів. Навіть такий приємно слухати. Хоча в Києві, слава Богу, птахи ще співають. Люблю Львів, бо я там виріс. Люблю ходити його вуличками, особливо під час дощу. Взяв парасольку, підняв комірець, галоші одягнув і пішов під дощем. Зараз рідко так ходжу. Але ходжу.

Якби знову був міністром культури, став би ним на один день. 26 серпня мене призначають, 27 – приносять подарунки на день народження, а 28 – хай звільняють.

Дню народження радію, бо приходять друзі. Я нікого не запрошую. Хто пам'ятає, той приходиться. Хто не пам'ятає – честь і хвала.

Найкращий день народження в мене був із мамою. Вона народилася того ж дня, що і я, якраз напередодні Успіння. У мене біля столу стоїть ікона Успіння Пресвятої Богородиці, з Почаєва.

Ніколи не думаю про те, що я – на горі. Я завжди під горою. І весь час треба цю гору здобувати.

...Україна попрощалася із Майстром. Тисячі людей несли квіти Актору від Бога.

Сторінки щоденника гортала Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Світова театральна культура зазнала непоправної втрати – пішов за межу вічності

Богдан Сильвестрович СТУПКА,

один з найвидатніших акторів сучасності, феноменальний майстер театру, кіно, радіо й телебачення, улюбленець публіки, визнаний діяч культури.

Вихований режисером Борисом Тягом у методиці школи Леся Курбаса, Богдан Ступка став реальним втіленням мрії реформатора української сцени про актора майбутнього – «інтелектуального арлекіна», якому доступні всі жанри сценічної культури – від реалістичного портрету до театральної героїки, від сатиричної комедії до трагедійних висот короля Ліра й царя Едипа; створені ним сценічні й кінообрази давно стали своєрідною енциклопедією української театральної майстерності. Богдан Ступка продовжив і розвинув передовсім трагікомедійну лінію в майстерності актора, вважаючи своїми попередниками й навчителями Йосипа Гірняка, Мар'яна Крушельницького, Михайла Чехова, Соломона Міхоелса, увійшовши до плеяди найвидатніших акторів сучасності. Не перебільшенням звучить і фраза Євгенія Євтушенка: «Богдан Ступка – перший артист планети!»

Останнє десятиріччя свого напруженого життя він талановито керував Національним українським драматичним театром ім. І. Франка – флагманом українського театрального життя, забезпечуючи йому не лише успіх серед широкого загалу, а й високий рівень експериментальної пошуковості. Вести флагман української сцени в штормовому океані мистецьких, організаційних, фінансових та – чого гріха таїти – й амбітних творчих суперечностей – завдання не з легких, але Богдан Сильвестрович завжди виходив з усіх незгод мудрим переможцем, твердо тримаючи в руках капітанське кермо і ставлячи свій корабель носом супроти чергової небезпечної хвилі. Це завжди була перемога Театру, перемога Високого Мистецтва, перемога Добра й Етики.

Крім того, багато енергії віддавав він плеканню нової акторської зміни, виконував низку державних (як міністр культури України), наукових (як академік НАМУ) та громадських обов'язків (як президент Українського Національного Центру Міжнародного Інституту Театру) та ін. Величезний його внесок і в життя Національної спілки театральних діячів України, він був фундатором й учасником численних наших фестивалів, стаючи в рішучу хвилину оборонцем інтересів усього українського театрального цеху.

Осиротілий український театр прощається з Тобою, наш дорогий, незабутній Друже! Пам'ять про Тебе не згасне ніколи.

Від імені усіх твоїх друзів і побратимів у театральній Україні й далеко за її межами –

Голова
Національної спілки
театральних діячів України
народний артист України
Лесь ТАНЮК

Дарунок світові Сергія Бедусенка

Ім'я композитора, заслуженого діяча мистецтв України Сергія Бедусенка добре відоме шанувальникам мистецтва. Достатньо сказати, що він є фундатором арт-рокового напрямку у вітчизняній музиці й автором перших у країні рок-опер «Енеїда» і «Суд».

У червні в Будинку звукозапису Національної радіокомпанії України відбувся авторський концерт митця з нагоди його 60-річчя, котрий став справжньою подією в культурному житті столиці. Програма вражала різноманітністю і майстерністю музикантів. Вступне слово виголосила відомий музикознавець Леся Олійник, а ведучим імпрези був народний артист України Анатолій Матвійчук, котрий по черзі з Сергієм Бедусенком декламував захопливі поезії ювіляра.

Концерт розпочався з двох джазових фортепіанних творів – «Коли збуваються мрії» і «Жига» в блискучому виконанні автора. Він же акомпанував талановитому тенору Дмитрові Іванченку величний романс на вірші Аветіка Ісаакяна «Я уподобил сердце небу». Далі пролунала іскрометна, доволі складна у технічному плані фортепіанна Соната № 2. Піаніст – лауреат міжнародних конкурсів Роман Репка. Сергій Бедусенко прокоментував цей виступ так: «Зазвичай я сам виконував власну фортепіанну музику, бо, як правило, мене не завжди влаштовує інтерпретація інших піаністів. Але тепер, схоже, я знайшов-таки свого виконавця».

Сергій Бедусенко

Справжнім сюрпризом стала поява подружжя, народних артистів України Анатолія Хостікоєва й Наталки Сумської. Вони представили слухачам дві пісні – «На хвилях» і «Очі ясні», відповідно, з мюзиклу «Крихітка Цахес» і рок-опери «Енеїда». До речі, саме ці відомі актори грали Енея і Дідону в легендарній «Енеїді», яка близько 20-ти років ішла з аншлагами на славетній франківській сцені.

І знову академічна музика. Прозвучала поема «Ave, Maria!» На сцені – струнна група Заслуженого симфонічного оркестру Національної радіокомпанії України

під орудою заслуженого діяча мистецтв України Володимира Шейка і лауреат міжнародних конкурсів, віолончеліст Олександр Пірієв. Думаю, проникливо ліричну і водночас драматичну музику поеми можна назвати «вічною» і сміливо поставити в один ряд із найкращими творами світової класики.

Далі лауреатка міжнародних конкурсів Тамара Ходакова чудово проспівала вокальний цикл «Романсеро» на безсмертні вірші Федеріко Гарсія Лорки. Чарівний тембр і неабияка майстерність співачки сприяли втіленню образного змісту опусу, де витончені постімпресіоністичні гармонії і запальні ритми поєднані з філософською глибиною.

Перше відділення достойно завершив виступ Академічного хору імені Платона Майбороди під керівництвом молодого талановитого хормейстера Юлії Ткач.

Друге відділення цілком було присвячено, можна сказати, революційному твору Сергія Бедусенка – арт-рок ораторії «Дзвони» на вірші великого чилійця Пабло Неруди. Виконавці – Заслужений симфонічний оркестр, хор Національної радіокомпанії України і два солісти – лауреати міжнародних конкурсів Дмитро Іванченко і Олена Добрицька.

– Надзвичайно складно було зібрати рок-п'ятірку, яка відсутня у складі оркестру, і поєднати її з величезним (130 чоловік) колективом виконавців, – розповідає композитор. – Одних тільки

кандидатів-барабанщиків було дванадцять (!). Справа в тому, що такого жанру в нашій країні взагалі ще не було. Та і у світі рок-ораторій лише кілька. Музика писалася на одному диханні, адже, окрім хорошої симфонічної школи, я отримав чималий досвід гри у джазових, рокових і фолькових групах.

П'ять частин – п'ять вимірів «слов'янської історії в дзвонах». Це – надзавдання цього гуманістичного, дійсно грандіозного музичного полотна. Наскрізна драматургія, де жодна тема і навіть інтонація не з'являється просто так. Оркестр, хор і солісти – одне ціле з ритм-групою. Розмаїття виражальних засобів, космогонічна концепція... Можна тільки подякувати чудовим виконавцям на чолі з диригентом Володимиром Шейком, який зміг «підняти» цей складний, сповнений незвичних, гостро синкопованих ритмів, твір. Особливо теплих слів, звісно ж, заслуговує меценат проекту Микола Проданчук – відомий учений, директор інституту «Екоінтокс».

Насамкінець зауважу, що байдужих у переповненому залі не було. Не раз лунали думки, що таку музику слід активно виконувати не тільки в Україні, але й в інших країнах. Отже, сподіватимемося, що ті, від кого це залежить у нашій державі, не змусять світ надто довго чекати на відкриття!

Микола БУРЛЮКОВ

Продовження персональної харизми

Продюсерське джазове агентство «Міжнародний джазовий абонемент» працює вже сім років. На його рахунок цикли концертів за участю світових зірок джазу в Україні. Власне, за цей час реалізовано понад 50 проектів, підготовлених музичним продюсером і засновником абонементу басистом Аркадієм Овруцьким. Завдяки його активній діяльності вітчизняна аудиторія змогла наживо почути таких видатних джазменів, як американці Кевін Махогані, Дені де Роуз, Кьортіс Фуллер, Синтія Скотт, Грегорі Портер, Джим Ротонді, поляки Збігнев Намисловський, Пьотр Барон, Пьотр Войтасик, голландці Майкл Борстлап, Саскія Лару, Бенджамен Герман.

Виступ усесвітньо відомого джазмена, вокаліста Грегорі Портера на підтримку його нового сольного альбому *Be Good* (2012 р.) відбувся в Києві у Великій залі Національної музичної академії України імені Петра Чайковського в рамках його гастрольного туру Україною в супроводі квартету *Ark Ovrutski Quartet*. Перед концертом Грегорі провів безкоштовний відкритий майстер-клас для студентів Київського інституту музики імені Рейнгольда Глієра та дав інтерв'ю нашому кореспондентові.

– Грегорі, як відомо, Ви не вперше в Україні. Які Ваші враження?

– Так, я вже був раніше у Дніпропетровську, Запоріжжі, Одесі, Києві... Приємно захоплює й вражає теплий прийом, щедрість душ українців. За останні роки в державі помітні зміни на краще: люди розкутіші, на вулицях більше усміхнених облич. Пригадую, у 2005-му я навіть побував на Азовському морі. А ще спливав у пам'яті такий випадок. Поселили мене в чудовому готелі на Хрещатику. Вийшов перед концертом прогулятися, подихати повітрям. А тут, де не візьмись, – мавпочка. Вона скочила на мене і спочатку я мало не образився, а потім мені пояснили, що місцеві фотографи так розважають гостей міста – закликають сфотографуватися на згадку...

– Коли слухаєш, здається, Ви зітканий із музики. Коли заспівали вперше?

– Моя мама була диригентом церковного хору. А ще вона співала блюз. Років із п'яти я співав у хорі. Те, ким я став сьогодні, – це результат дитинства. Змалку захоплююся творчістю видатного джазмена Ната Кінга Коула, який, до речі, й сьогодні є дуже затребуваним артистом. Нині я – постійний учасник відомих американських телешоу і численних фестивалів, почесний гість багатьох джазових майданчиків Америки та Європи. Часто виступаю з найкращими музикантами. Річний графік концертів дуже насичений.

Грегорі Портер у Київському інституті музики імені Рейнгольда Глієра

Щоразу ми пропонуємо шанувальникам щось нове.

– Що б Ви сказали про нашу творчу молодь? Зокрема, про майстер-клас?

– Молодь, звісно, талановита. Але, мені здається, – трохи скута, сором'язлива й невпевнена в собі. Я їм настійливо пропонував викладатися на повну потужність, – на сцену завжди потрібно виходити, як востаннє. Варто уявити, що ви виступаєте не на

студентському майданчику, а в найбільшому і найпрестижнішому залі світу. А ще – треба регулярно вдосконалюватися. Я й нині вчуся. Співати слід – як для себе. Маю ще одне побажання до студентів. Засвоюйте все, чому вас навчають, а потім усе це покладіть у задню кишеню і пам'ятайте, що найкращого було у вашому дитинстві. Звісно, подякуйте за освіту, але ніде й нікому не розповідайте про труднощі.

– Чи не збираєтеся заспівати щось українською?

– Завжди, коли їду в Україну, слухаю українські народні пісні. Українська мова мелодійна, але складна. Сподіваюсь, колись це відбудеться.

Грегорі Портер щасливий на сцені. Приймає аплодисменти вдячності. Успішно є також акторська кар'єра співака. Він виконує одну з провідних ролей відомого бродвейського мюзиклу «Нічого, крім блюзу» (*It Ain't Nothin Butthe Blues*), за що його чотири рази висували на здобуття театральної премії *Tony Award Best Musical*.

«Одне з чудес сучасної музики – баритон Грегорі Портера», – пише популярний інтернет-журнал *TheArtsDesk*.

Отримати «Греммі» за перший альбом – велика рідкість у світі музики. Альбом *«Water»* (2010 р.) Грегорі Портера протягом кількох тижнів входив до топової «десятки» найкращих джазових альбомів Америки, а також передував у британських чартах *«Tunes»* та *«Amazon»* і на початку 2011-го справедливо одержав «Греммі». А вже у 2012-му вийшов другий реліз Портера *Be Good*, який також має великий успіх у слухачів і схвальні відгуки критиків. Новий альбом не тільки задовольнив, але й перевищив очікування вибагливої аудиторії.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

...і звеличимо ймення твоє, музику!

(З нагоди 25-річчя зали камерної та органної музики Рівненської обласної філармонії)

Травневий вечір 2012 року запам'ятався музикантам Рівного не лише святково-урочистими звуками органа, фортепіано, камерного і симфонічного оркестрів, голосами найкращих солістів-співаків, а й щирими вітаннями, хвилюючими спогадами, палкими виступами митців, що лунали під склепінням розкішного інтер'єру старовинної культурної споруди, яка ось вже 25 років носить назву зали камерної та органної музики Рівненської обласної філармонії.

Приводом для урочистої події став проміжок часу в чверть століття від того святкового дня, 7 травня 1987 року, коли після реконструкції занедбаного й малоприбуткового кінотеатру «Глобус», на який був перетворений після закриття у 1958 році римо-католицький костюль, в оновленій споруді відбулося відкриття концертного залу як культурно-мистецького центру Рівного, а для його перших слухачів – ветеранів Другої світової війни – прозвучав великий святковий концерт. Саме від цього дня почав писатися славетний літопис тих 25 насичених різноманітними програмами концертних сезонів, які проминули і про які (а також про тих, хто їх творив) слід згадати хоча б у побіжній хронологічній ретроспекції. Але спочатку – про тих, хто був ініціатором, здавалося, фантастичної для того часу ідеї, та її численних задіяних виконавців.

Коли у 1973 році за запрошенням управління культури на посаду художнього керівника обласної філармонії до Рівного прибув нещодавній випускник класу цимбалів Львівської консерваторії Святослав Филімонович Мельничук, він був шокований побаченням. Адже концертно-мистецький заклад був розміщений у чотирьох кімнатах підвалу робітничого гуртожитку на околиці міста, а діючими «концертними одиницями» були вокально-інструментальний ансамбль «Олеся», ляльковий театр, а також потужна пересувна музично-лекторська група у складі справжніх ентузіастів-митців – вокалістів Наталії Бабій, Людмили Гурової, Олександра Варнави, Євгена Юрківа й Данила Сеніка, баяніста Віктора Текучева, читця Михайла Белявського, музикознавця Галини Каневської.

Перша ідея – створити камерний оркестр – була підтримана випускником 1972 року відділу оперно-симфонічного диригування Львівської консерваторії Богданом Депо. І до 1975 року, коли почав функціонування оркестр, був скомплектований його склад із випускників і

викладачів місцевого музичного училища та випускників консерваторій Києва, Львова, Одеси, Мінська, Новосибірська. Друга ідея – зведення філармонійної зали – виникла у пана Мельничука несподівано, коли «око впало» на кінотеатр «Глобус».

Здійснення третьої ідеї, пов'язаної зі встановленням у залі не культурного шестирегістрового, а концертного органа, вимагало виходу на всесоюзний «зовнішторг», шлях же до нього Святослав Филімонович знайшов через творчі сили філармонії. Ідею Мельничука підтримали, і незабаром за фінансового сприяння управління культури облвиконкому і міського голови В. Чайки виділили 76 000 іновалютних карбованців.

Так, у вересні 1989 року в залі, яка сяяла різнокольоровими вітражами, величними зеленими колонами «під мрамур» і свіжолаківаним паркетом, майстри відомої чеської фірми Рігер-Клосс (м. Крнов) встановили концертний орган. З того часу зала камерної та органної музики Рівненської обласної філармонії є не лише пам'яткою архітектури місцевого значення, а й мистецьким

«храмом», який своїми акустичними характеристиками майже не поступається ризькому Домському собору і в якому панує «її величність Музика» – ця нерозгадана таємниця багатоговікової роботи людського духу.

Понад 12 000 концертних заходів різного рангу «чули» за 25 років функціонування стіни цієї зали і спільно з ними – слухачі, які мали можливість пережити неповторні миті повного емоційного очищення, розчиняючись у музиці. Тут систематично відбувалися не лише поточні заходи, анонсовані абонементними програмами концертних сезонів, а й відбіркові тури на міжнародні конкурси, міжнародні, всесоюзні й всеукраїнські фестивалі хорової, духовної та органної музики, авторські концерти композиторів та концерти відомих виконавців, творчі звіти майстрів мистецтва і художніх колективів, тематичні й добродішні концерти.

Можна стверджувати, що 32-річний період роботи Рівненської філармонії під головуванням її художнього керівника і директора С. Мельничука став часом створення потужної

матеріальної бази для повнокровного функціонування мистецького закладу, накопичення професійних сил і формування слухачької аудиторії, яка вихувалася переважно на шедеврах світової класичної музики у виконанні солістів і творчих колективів Рівненщини і України в цілому, також інших країн.

Гордість зали органної та камерної музики – академічний камерний оркестр, у 1994 році занесений до всевітнього каталогу найкращих оркестрових колективів світу, – окрім проведення і «обслуговування» абонементних концертів на «рідній» сцені, був учасником творчих звітів Рівненщини в Києві, міжнародних фестивалів «Київ-МюзикФест», фест-конкурсів сучасної музики «Контрасти» у Львові, також проводив тематичні концерти, присвячені віденським класикам, європейському романтизму, італійській оперній музиці й опереті, українській та російській інструментальній музиці XIX ст.

Міжнародний фестиваль, присвячений 25-річчю зали, «Органний собор – 2012» – остання крупна імпреза поточного року, що збрала відомих і молодих виконавців, з-поміж яких народна артистка України Ірина Калиновська (Київ), Марек Топоровський (Польща), лауреати міжнародних конкурсів Олександр Новосолов (Росія) та Атіс Степінш (Латвія), Катерина Огаркова (Рівне) й Андрій Прахт (Одеса). Концерти-лекції про орган і органну музику, названі «Органною академією», нещодавно проведені К. Огарковою, мали на меті відкрити в історичній ретроспекції всю багатогранність і своєрідність органу як визнаного «короля» в «королівстві» класичних музичних інструментів.

22 і 26 червня поточного року відбулося закриття 72-го концертного, зокрема 25-го

органного, сезону, відповідно, концертом органної музики, на якому прозвучали шість сонат для органу Ф. Мендельсона у виконанні І. Калиновської і К. Огаркової, а також ювілейним вечором, присвяченим 170-річчю Миколи Лисенка, який відбувся у переповненій слухачами залі. Ведуча Юлія Бондарчук повідомила про цікаві матеріали щодо перебування М. Лисенка на Рівненщині, люб'язно надані науковим співробітником обл. краєзнавчого музею Тетяною Міненко. Ювілейний мистецький проект був здійснений за спонсорською допомогою.

На закінчення слід додати, що концертний сезон 2011–2012 рр. проминув під знаком 25-річчя зали органної та камерної музики РОФ. Він був насичений прем'єрами, проектами та ювілейними програмами, що їх розробив новий директор філармонії, заслужений діяч мистецтв України, доцент Олександр Леонідович Тарасенко. Прекрасний музикант, він упродовж 20 років утверджував свій професіоналізм на престижних імпрезах європейського рівня, натхненно працюючи з організованим ним архієрейським камерним хором «Воскресіння» Рівненського Свято-Воскресенського кафедрального собору, також (періодично) зі студентськими хоровими колективами музичного училища, інституту мистецтв РДГУ та Національної музичної академії України ім. П. Чайковського. Проведенням поточного концертного сезону на новій посаді Олександр Леонідович підтвердив свій імідж талановитого митця. Про це свідчить абонементна програма сезону, що вмістила не лише творчі вечори піаністів, органістів, співаків та концерти міжнародного фестивалю «Органний собор-2012», а й тематичні концерти.

Сміливим експериментом можна вважати спробу відтворити на концертній сцені музичний балет на музику А. Вівальді «Пори року» і опери-буф Г. Доніцетті «Піратський трикутник».

За минулий концертний сезон завдяки творчим зусиллям директора О. Тарасенка, художнього керівника Сергія Кульчинського та усього мистецького колективу значно поживалося музичне життя Рівного, що є свідченням вічної й простої істини: світ не німотствує перед людьми красивою і шляхетною працею. Так було, є і буде доти, поки існує Музика, її творці, виконавці та вдячні слухачі.

**Надія СУПРУН-ЯРЕМКО,
доктор мистецтвознавства,
професор**

НОВИНИ

ОБРІЇ МІСТ ГАННИ КРИВОЛАП

У Київському національному музеї російського мистецтва відкрилася персональна виставка «Обрії міст» члена Національної спілки художників України

та міжнародного арт-об'єднання «Syrlin Kunsverein International», молодої, але відомої далеко за межами України, художниці Ганни Криволап. В експозиції – три пейзажні цикли, в яких знайшли відображення міста Київ, Гурзуф і Стамбул. Проте її основу складає саме «київська» серія, над якою мисткиня працювала довгий період і яку ще планує продовжувати.

Картини Ганни Криволап виростають з перетину вражень від реальних ландшафтів і вигадки, вдумливого споглядання і суто живописних фантазій. Невипадково свої «міста» вона пише ніби з висоти пташиного польоту, з віддалених точок огляду, звідки вони розкриваються як широкі панорами. Художницю цікавить тут не стільки неповторність окремого міста – Києва, Стамбула, Гурзуфа, скільки «пластична виразність», гнучкі силуети на тлі неба чи моря, насиченість кольорів. Пейзаж виступає тим матеріалом, із якого художник будує свій кольоровий світ, сповнений краси, енергії та напруги.

Всього на експозиції представлено близько 30 творів живопису. Виставка стала підсумком творчої праці Ганни Криволап за останні сім років.

ФЕСТИВАЛЬ «ЖНИВА 2012 – ТОЛОКА» У ПИРОГОВІ

3–5 серпня в Національному музеї народної архітектури та побуту в с. Пирогові за підтримки Міністерства культури України відбудеться III міжнародний етнографічний фестиваль «ЖНИВА 2012 – Толока».

Одягай традиційне, слухай автентичне, будь особливим!

На вас чекатимуть:

- Жнива, молотьба зерна та виготовлення борошна жорнами;
 - Толока – збудуємо традиційну глиняну піч та сплетемо тин із лози;
 - Випічка хліба і традиційний обід у полі;
 - Різноманітні майстер-класи з народних ремесел;
 - Перегляд українських та світових етнографічних фільмів;
 - «Колиска українських геніїв»;
 - Виготовлення гнізд для лелек;
 - Виставка-ярмарок виробів майстрів-ремісників.
- Музична програма:
- Численні виступи українських сільських гуртів;
 - Традиційні народні танці на вечірній сцені;
 - Спів українських та закордонних етно-гуртів у автентичній манері виконання;
 - Веселі народні ігри та забавлянки для дітей;
 - Творчість кобзарів, лірників, гусярів.

Сімейний портрет

У Національному музеї літератури України за сприяння Міністерства культури України, Дирекції художніх виставок України та Національного музею України відкрилася мистецька виставка «Сімейний портрет».

Експозиція організована в рамках проекту «Мистецькі родини», задуманого як цикл виставок, що представляють твори українських художників ХХ–ХХІ століть. Головна мета заходу – привернути увагу до творчості професійних майстрів, наголосити на важливості збереження сімейних традицій, показати, що мистець – цілісна, самостійна та самодостатня особистість.

На виставці глядачі мають можливість ознайомитися з роботами однієї з династій київських художників у трьох поколіннях. Знайомтесь: Володимир Яценко та його дружина

Талановита й щаслива художниця Марина Яценко

прекрасна мистецька родина Яценків-Власових.

Слово перебирає мистецтвознавець Ольга Говдя:

– Дуже приємно, що на виставку прийшли люди, які були пов'язані по життю, по роботі з Володимиром Федо-

цю виставку, віддати належне його родині, його доньці, з якою ми так добре дружили. На жаль, серед нас уже немає Володимира Федосійовича Яценка, Маргарити Миколаївни Крижанівської, Олексія Власова, але Марина продовжує творче життя своєї родини. Ми зібрали роботи з різних музеїв, фондів, майстерень, аби представити образ родини в мистецтві.

Батьки майбутньої художниці Марини Яценко – Володимир Яценко та Маргарита Крижанівська – відомі пейзажисти-лірики, прекрасні колористи. Вони познайомилися та одружились ще під час навчання в Харківському художньому інституті, до Києва переїхали на початку 1950-х років. У 1961 році Володимир Яценко отримав звання заслуженого діяча мистецтв. З 1970 до 1989 року очолював Державний музей українського образотворчого мистецтва. Помер 23 жовтня 2010 року в Києві. Маргарита Крижанівська відійшла в іншій світі 18 лютого 2011 року.

Київ став другою батьківщиною для Олексія Власова, чоловіка Марини, якого вона зустріла у стінах Київського художнього інституту. Десять років Олексій Федорович викладав у цьому ж вузі. Художник брав активну участь у пленерах, міжнародних, всесоюзних та республіканських виставках. У 2006 році

отримав почесне звання – заслужений художник України.

Твори Марини Яценко присвячені Києву, який вона пам'ятає ще з дитинства.

Син Марини та Олексія – художник у третьому поколінні Микола – з дитинства відчув на собі вплив мистецтва. Він продовжує славні традиції родини.

– Про цих художників чудово розповідають їхні твори, – підкреслив у своєму слові Леонід Сотник, голова Київської організації Національної спілки художників. – Сьогодні в мистецтві є багато «любителів», часто говорять про традиційне й сучасне мистецтво. Але ж є ще й професіональне й не професіональне. Приємно, що сьогодні ми бачимо зразки високого професіонального мистецтва.

На виставці Марина Яценко спілкується з друзями, колегами, митцями. Це ж коли ще випаде така мить зібрати всіх одразу. Вона пригадує й розповідає зі сльозами радощів, як 50 років тому батьки привели її в цей будинок. Тоді в цьому приміщенні була чудова київська школа № 92. А коли дізналася, що виставка «Сімейний портрет» відбудеться саме тут – щастю не було меж. Ніби з батьками зустрілася: тут зігривають їхні твори, приходять на думку найкращі спогади.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Марина Яценко. Золота київська осінь. 2008 р.

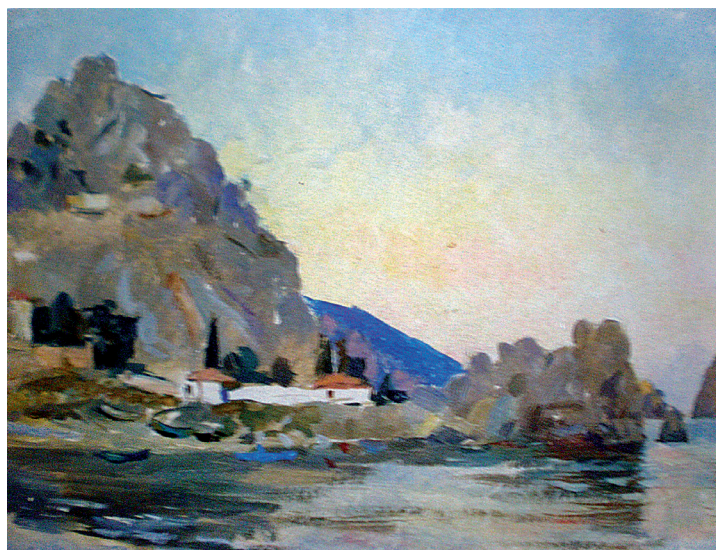
Маргарита Крижанівська, їхня донька Марина Яценко та її чоловік Олексій Власов і вже їхній син – Микола Власов.

«У рамках цього проекту в залах нашого музею ми вже знайомили відвідувачів із чудовим гуртом «Буття», учасники якого представили свою родину як фольклористи, етнографи, люди, які шанують слово, поезію, мистецтво, – говорить Раїса Сеннікова, заступник головного директора з науково-освітньої роботи. – А сьогодні нас усіх зібрала

свійовичем Яценком і його родиною. Свого часу мій батько був директором Музею українського мистецтва, йому на зміну прийшов Володимир Федосійович, пізніше туди прийшла працювати я. Доля подарувала мені знайомство з Мариною, Олексієм. І так все переплелось в цьому житті, що вважала за потрібне вшанувати Володимира Федосійовича. Саме він свого часу провів мене по музейному життю, став зіркою для мене. Ось і вирішила, влаштувавши

Маргарита Крижанівська. Сільська хата. 1965 р.

Володимир Яценко. Морський пейзаж. 1949 р.

Олексій Власов. Натюрморт. 2003 р.

Український феєрверк

Чарівний світ мистецтва... Скільки в ньому краси, різнобарв'я, світла та гармонії. І уявляю його у вигляді могутнього дерева із глибоким корінням, міцним стовбуром та розгалуженим віттям. Щороку на цьому вітті з'являються нові пагінці – молоді таланти, які починають свій творчий шлях у мистецтві.

Відвідуючи виставки живопису, я мала можливість познайомитись із багатьма молодими художниками. Гадаю, і вам, шановні читачі, цікаво дізнатися про творчість найяскравіших із них.

Тож знайомтесь – Ольга Кошелева. Нещодавно у галереї «Митець» відбулася її персональна виставка під назвою «Український феєрверк». Це дійсно феєрверк, який вражає розмаїттям кольорів, емоційністю і наснажує мотивами, що близькі кожному українцю. Зо-

Ольга Кошелева

– Я була у лісі та побачила березовий гай. Мені захотілося своєю картиною передати максимально природний ефект дерева. Для цього використала елементи кори берези, які поєднала із живописом. Так я хотіла досягти у глядачів відчуття перебування у лісі.

– У мене складається таке враження, що кожне Ваше полотно щось символізує. Тут і півень-патріот – охоронець багатства України, і древо життя – зрозуміле кожному. Можливо, Ви це древо трактуєте по-своєму?

– Картина демонструє глядачам, що вершиною всього є духовність. Вона втілена тут у вигляді церкви, яка знаходиться на найвищій гілці. І кожен повинен прагнути дістатися цієї вершини.

– Ви пов'язали своє життя з живописом із самого дитинства?

– Ні. Я отримала економічну освіту. Батьки думали, що з мене вийде хороший економіст. Але мені це ніколи не подобалося. Працювала за спеціальністю, а вечорами займалася своєю улюбленою справою – живописом. Відчула, що це моє покликання. Згодом залишила роботу і присвятила себе мистецтву. З того моменту – стала щасливою.

– Що Вам допомагає створювати картини?

– Допомагають емоції. Якщо я у відповідному настрої, фарба летить сама собою. У стані творчого натхнення мені легко та просто малювати.

– Творчі люди живуть у світі, який відрізняється від реального, буденного. Чи існує такий світ для Вас?

– Звичайно. В мене є світ фантазій, який часто відтворюю на полотні. Мій світ наповне-

«Івана Купала»

ний добром, світлом та високими ідеалами. І у своїх роботах я хочу показати його людям.

– Більшість Ваших картин присвячені українській тематиці. Що дає наснагу зображати саме це?

– Насамперед, любов до Батьківщини. Це моє бачення сучасної України, її традицій та культури. Мені хотілося передати все найпрекрасніше, що має наша країна.

– Як Вам здається: між глядачем і картиною існує діалог? І чи може відвідувач побачити у роботі те, чого Ви не вклали?

– Звичайно діалог існує. Кожна людина, дивлячись на витвір мистецтва, бачить в ньому щось своє. І я цьому не перешкоджаю. Глядач

повинен сам знайти в картині те, що йому рідне та близьке душевно. Тому я не нав'язую власну думку.

У своїх роботах відкриваю душу, закликаю людей творити добро. Використовую поєднання фарб – світло та тепло. Хочу досягти гармонії картин, щоб вони викликали радість у душах людей.

Ось, наприклад, кожного дня мою виставку відвідувала жінка. За її словами, хотіла знову і знову відчувати позитив та радість, які випромінюють полотна. Після перегляду робіт вона наповнювалася чудодійною енергією та чистотою. Це допомогло їй вирішити деякі життєві проблеми.

– Кожен художник болісно переживає за долю своїх картин, кожному хочеться,

щоб вони подобалися людям. А для Вас це важливо?

– Ні. Вважаю, що мистецтво – це справа індивідуальна. Всім подобатися не може. У кожній картині є як шанувальники, так і критики. Приємно, коли відвідувачі позитивно відгукуються про мою творчість, дякують за емоції та враження, які принесли їм роботи. А до критики я ставлюсь спокійно.

– Мені здається, що тут про критику і мови не може бути. А що Ви хочете донести відвідувачам виставки своєю творчістю?

– Намагаюся донести світло до душі кожної людини. Мистецтво повинно зближувати людей і саме цього я хочу досягти.

Художник – та людина, яка допомагає людям бачити світ його очима і прагнути кращого. Творчість митця повинна приймати всіх теплом та духовністю і надихати на щось хороше.

– Дякую Вам Ольго за розмову. Бажаю творчого натхнення та численних шанувальників.

– Дякую і хочу побажати всім духовного збагачення і розвитку. Нехай кожен насолоджується мистецтвом, адже воно – прекрасне.

«Древо життя»

бражені на картинах білобока хатинка із солом'яним дахом, піч, бабуся у соняшниках повертають нас у дитинство. Від таких робіт віє теплом та щирістю. А намальовані церкви підносять нас над буденністю.

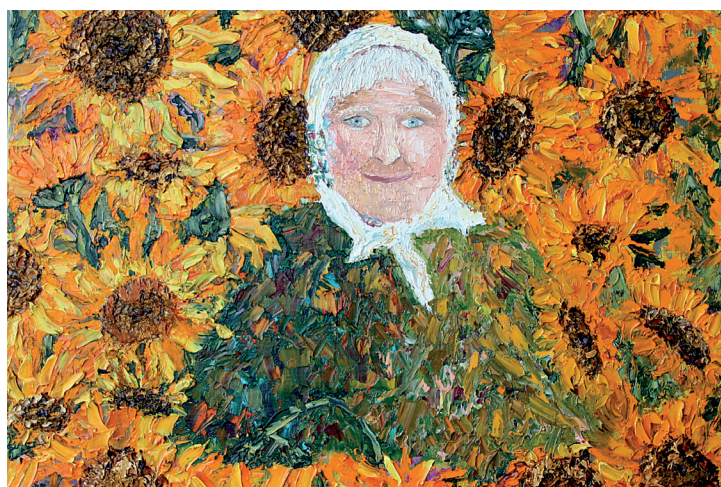
Відчувається гумористичне бачення Ольгою українського села, де сучасність – «мерседес» – зустрічається зі старовиною – возом в одному вимірі, де коза стоїть біля самовара і смакує бублики.

Наскільки цікаво зображена природа на картинах Ольги Кошелевої – словами не передати. Потрібно побачити на власні очі.

– Ольго, мені сподобалася картина «Українська душа», яка зроблена у вигляді молодої дівчини. Скажіть, будь ласка, чому саме такий образ?

– Тому що українська душа асоціюється у мене із рушником, який я зобразила у вигляді її волосся, пшеницею – її корони. На одязі душі розкинулися ліса і поля України.

– Цікава робота «Літній бриз у лісі», в якій Ви використали природні матеріали. Як прийшла думка таке зробити?

«Бабуся у соняшниках»

НОВИНИ

ОНОВЛЕНА ЕКСПОЗИЦІЯ У МУЗЕІ ХАНЕНКІВ

Із червня до вересня відвідувачі музею Ханенків мають щасливу нагоду насолодитися творами живопису і скульптури, які раніше були доступні лише фахівцям. Після довгих років досліджень і рестав-

рації в залах музею представлені десять картин старих європейських майстрів і одна поліхромна дерев'яна скульптура XV ст.

Серед живописних творів XVI–XVIII ст., що відтепер посіли чільні місця у залах експозиції, картини різних напрямів і жанрів: витончена італійська пастораль (Джузеппе Дзайс – Giuseppe Zais; 1709–1781) і класичний архітектурний вид (Антоніо Йолі – Antonio Joli; 1700–1777), умироворений голландський пейзаж (Корнеліс Деккер – Cornelis Decker; близько 1620–1678) і динамічна батальна сцена, де східні вершники протистоять європейським кавалеристам (Франческо Сімоніні – Francesco Simonini; 1686 близько 1755).

Однією з сенсацій стала ікона Богоматері Одігітрії XVI ст. Ймовірно, саме цій чудотворній вірменській Богородиці століттями вклонялися парафіяни відразу трьох конфесій. У 1920-ті роки образ викрали зі зруйнованого храму Св. Миколая у Кам'янці-Подільському. За переказами, ікона вважалася покровителькою міста, та неодноразово рятувала його від загарбників. В експозиції музею представлено унікальну пам'ятку та матеріали наукових розвідок.

ДО ЗУСТРІЧІ, ARSENALE 2012!

31 липня у Мистецькому Арсеналі відбудеться урочисте закриття Першої Київської міжнародної бієнале сучасного мистецтва ARSENALE 2012 та церемонія нагородження лауреатів премії ARSENALE AWARDS 2012 у трьох номінаціях: «За вагомий внесок у розвиток сучасного мистецтва», «Відкриття ARSENALE 2012» та «Вибір глядацької аудиторії».

На честь урочистого закриття бієнале після церемонії нагородження стартує «Остання ніч Бієнале». (Нагадаємо, що підсумки минулої відкритої ночі стали сенсаційними: культурно-мистецький комплекс відвідали 12 000 глядачів!) Усі, хто досі не встиг побувати в Мистецькому Арсеналі та познайомитися із творами 100 зірок світової арт-сцени, отримали останню нагоду побачити унікальну експозицію ARSENALE 2012. Окрім нічних екскурсій, у програмі Ночі бієнале – зустрічі з зірками українського та світового мистецтва, а також музика non-stop: вінілові сети від найкращих діджеїв України.

НОВИНИ

«ОЖИВЛЕННЯ ЛЮДИНИ
ЗА 8 ДНІВ»

До 4 серпня в Києві проходить серія майстер-класів з акторської майстерності «Оживлення людини за 8 днів». Заняття веде майстер міжнародного центру самопізнання, режисер театру МДУ Роман Рабинович за методологією Є. Б. Вахтангова (Щукінське театральне училище, Москва).

Учасники майстер-класів по-новому відкривають для себе можливості свого психо-фізичного та емоційного апарату, вони наново познайомляться зі своїм голосом, з можливостями свого тіла, пластики, з мовним інструментом і його безмежними можливостями. Майстер-класи знайомлять учасників з основними принципами гри, що відкрив Євген Вахтангов.

Форма одягу для участі: чорний верх, зручний чорний низ, змінне зручне взуття. Майстер-класи проходять щодня о 20:00 в Центрі ім. Леся Курбаса. (вул. Володимирська, 23-В).

Докладна інформація про майстер-класи – в групі http://vk.com/svoboda_kiev

ТИЖДЕНЬ
АКТУАЛЬНОЇ П'ЄСИ

До 1 серпня 2012 року українські драматурги мають можливість взяти участь у конкурсі п'єс від фестивалю «Тиждень актуальної п'єси».

Центр «Текст» відкриває новий конкурс текстів українських авторів для участі в третьому міжнародному драматургічному фестивалі «Тиждень актуальної п'єси», який пройде 1–7 листопада 2012 року в театрах Києва.

Ми чекаємо тексти на електронну адресу фестивалю: ukrainplay@gmail.com до 1 вересня 2012 року. П'єси будуть розглянуті і 1 жовтня на театральному порталі Teatre.com.ua будуть оголошені списки текстів, які прочитають на фестивалі.

В цьому році стратегічними партнерами фестивалю також виступлять Гете Інститут та Британська Рада. У зв'язку з цим у програмі «зарубіжної сучасної п'єси» «Тижня актуальної п'єси» будуть представлені кращі молоді автори Німеччини та Великобританії. Планується також серія майстер-класів та зустрічей з європейськими драматургами і режисерами.

Обов'язковою умовою участі українських драматургів, тексти яких будуть відібрані для конкурсної програми, є їх присутність на фестивалі як під час презентації власного тексту, так і під час всієї фестивальної програми. Зі свого боку організатори докладуть всі зусилля для можливості оплати проїзду та проживання учасників.

Партнерами фестивалю традиційно виступлять столичні театри та іноземні культурні центри: Центр «Текст», Молодий театр, Театр на лівому березі Дніпра, ЦСМ «ДАХ», Центр ім. Мейерхольда (Херсон), театр «Відкритий погляд», ЦСМ «Пасіка», кав'ярня «Бабуїн», Гете Інститут, Британська Рада тощо.

Від заснування до сьогодні

Вінницький академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського має досить цікаву й неординарну історію. Засновано його ще на початку ХХ століття, коли в Україні розпочалася програма створення українських стаціонарних театрів.

У 1910 році за проектом архітектора Григорія Артинова за 11 місяців було збудовано приміщення театру на 1000 місць у Вінниці. Але сформованої трупи тоді не існувало, тому на сцені грали в основному гастролери. Стаціонарний колектив був створений лише 1920-го актором і режисером Гнатом Юрою. Але через три роки театр у пошуках більшого попиту на своє мистецтво переїздить до Харкова, а згодом до Києва, де отримує ім'я Івана Франка. На його сцені грали такі актори, як Амвросій Бучма, Олексій Ватуля, Володимир Сокирко, Феодосія Барвінська тощо. Тут працював молодий Юрій Смолич, який закарбував свої спогади про становлення творчого колективу у повісті «Театр невідомого актора».

Театральне приміщення у Вінниці спорожніло, на його сцені продовжували виступати лише гастролюючі трупи (Театр «Березіль», Театр імені Марії Заньковецької, Московський театр драми під керівництвом Всеволода Мейерхольда тощо). І тільки у 1933 році оперою «Аїда» Дж. Верді тут відкрився Театр опери та балету під орудою С. Бутовського (учень М. Садовського). Особливого значення театру надала творчість співачки Раїси Окіпної. У 1940 році постановою Раднарком УРСР Вінницький театр опери та балету реорганізовано в Український обласний музично-драматичний театр. Тоді паралельно відбувалися постановки і драматичних вистав. На жаль, у 1944 році будинок був спалений фашистськими загарбниками.

Нова сторінка життя театру почалася у 1946 році. Упродовж двох років за проектом архітектора Д. Чорновола його реставрували. Директором став актор і режисер Федір Верещагін. Уже під час реставрації була показана перша вистава «Наталка Полтавка» за однойменною п'єсою Івана Котляревського. А 1948-го до театру приєднали Ізмаїльський музично-драматичний театр. Верещагін багато зробив для розвитку вінницького і українського театру загалом. Він відкрив імена таких драматургів, як Микола Зарудний та Іван Стаднюк, а також підтримував на початку творчого шляху Ярослава Стельмаха. Колектив багато гастролував і саме

Вінницький академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського

після гастролей у Москві 1957-го театру було присвоєно ім'я Миколи Садовського.

Після смерті Федора Верещагіна трупу очолив нішній її художній керівник, народний артист України Віталій Селезньов, який поставив близько 70 вистав. На його рахунок започаткування малої сцени у театрі та театрального відділення при Вінницькому училищі культури та мистецтв імені Миколи Леонтовича. Під час відкриття 71 сезону (2005–2006 рр.) після закінчення вистави «Майська ніч» театру було надано звання академічний.

Зараз трупа налічує 150 чоловік. Серед них народні артисти України (Нестор Кондратюк, Лідія Білозьорова, Клавдія Барил, Валерій Прусс), заслужені артисти України (Тасія Славінська, Людмила Мамікіна, Анатолій Вольський, Анатолій Книшук, Надія Колісниченко, Надія Кривцун, Володимир Постников) та артисти драми (Оксана Бандура, Жанна Андрусишина, Оксана Білозір, Ольга Буга-Костюк, Богдан Костюк, Максим Кавар'як, Любов Остапчук, Микола Коломієць, Роман Хегай-Семенов, Наталія Шолом, Катерина Селезньова тощо).

Віталій Селезньов продовжує втілювати у життя вистави реалістично-психологічного напрямку. Найвідоміші з них: «Бравий солдат Швейк» В. Лукашова, «Мірандоліна» К. Гольдоні, «Дванадцята ніч» В. Шекспіра, «Плаха» Ч. Айтматова, «Здрасуйте, наші татусі» Р. Отколенка, «Поминальна молитва» Шолом-Алейхема, «Камінний господар» Лесі Українки, «Баядера» І. Кальмана. Зараз у репертуарі роботи Селезньова «Ревізор» М. Гоголя, «Шалений день, або Одруження Фігаро» П. Бомарше та «Жага екстриму» А. Крима. Режисером інсценізовано низку прозових та віршованих творів, серед яких «Маруся Чурай» Л. Костенко,

«Мазепа» Б. Лепкого, «Маленький принц» С. Екзюпері. Він написав і втілює на сцені власні п'єси – «Чорний дипломат» (поставлена у семи містах України), «Смертельний трюк», «Осінь мелодія», «Незакінчена історія» та «Софія». З останньою виставою театр у минулому році приїздив на гастролі до Києва.

Відзначаються своєю неординарністю, пошуком нових тенденцій та сучасним баченням режисерської роботи заслуженої артистки України Таїсії Славінської. Вона здійснила постановку таких вистав: «Дядя Ваня» А. Чехова; «Дім Бернарди Альби» Ф. Г. Лорки (Перший київський міжнародний театральний фестиваль «Подія» – диплом у номінації «Режисерський пошук стилю»); «Лісова пісня» за Лесею Українкою, «Bon appétit, Гарнір по-французьки» М. Камолетті, «Дванадцять місяців» С.

Маршака, «Вісім люблячих жінок» Р. Тома, «Ніч Святого Валентина» О. Морданя та «Осінь у Вероні» А. Крима.

Серед молоді помітно виділяється активною творчою діяльністю режисер Оксана Бандура (казка «Хуха-Моховинка» Н. Шейко-Медведевої, казка «Стережися Лева!» Я. Стельмаха, казка «Пригоди Буратіно» О. Толстого, В. Селезньова, «Я б тобі небо прихилив...» за п'єсою «Безталанна» І. Карпенка-Карого).

Бажаємо Вінницькому академічному музично-драматичному театру імені М. Садовського натхнення, творчого зростання у наступному 77-му театральному сезоні, а публіка і критики з нетерпінням чекають на нову прем'єру – «Анна Кареніна» за твором Л. Толстого, яку готує Віталій Селезньов.

Лілія БЕВЗЮК-ВОЛОШИНА

Свято кіно на березі Чорного моря

III Одеський міжнародний кінофестиваль завершений. Почесні гості пройшли червоною доріжкою перед оперним театром, міжнародне журі оголосило переможців, а президент ОМКФ Вікторія Тігіпко вручила Гран-прі за кращий фільм за результатами голосування глядачів.

Червона доріжка перед Одеським національним театром опери та балету зібрала величезну кількість глядачів і «зоряний десант» із числа почесних гостей фестивалю. Святковим килимом пройшли: голлівудська зірка Дерріл Ханна з племінником, легенда радянських екранів Світлана Немоляєва, зірка режисера Еміра Кустуріці Бранка Катіч, лауреат головної нагороди МКФ у Роттердамі режисер Майя Мілош. Знаменитий денді та історик моди Олександр Васильєв з'явився у компанії 100-річної балерини Ксенії Тріполітової, яка за часів своєї молодості підкорила головні сцени Європи. Закриття ОМКФ відвідав популярний актор російського телебачення Єгор Дронов, що перебував в Одесі на зйомках фільму. Останніми червоною доріжкою пройшли члени творчої групи стрічки-закриття фестивалю – життєрадісної соціальної драми британського метра Кена Лоуча «Віддане янголам». Її в Одесі представили виконавець головної ролі Пол Бранніган, актори Жасмін Ріггінс і Гаррі Майтленд і продюсер Ребекка О'Брайєн.

Ведучими церемонії закриття ОМКФ були Олексій Суханов та Маша Єфросиніна. Під час урочистої частини були

Директор ОМКФ Денис Іванов і арт-директор ОМКФ Алік Шпилюк

оголошені переможці Міжнародного конкурсу фестивалю, визначені поважним журі на чолі з кінокритиком Андрієм Плаховим. Приз за кращу режисуру з рук Бранки Катіч отримали Бенуа Делепін і Гюстав де Керверн, режисери фільму «Революція» (Франція, 2012). Нагороди за найкращу акторську роботу удостоєний акторський ансамбль стрічки «Ляльковий дім» (Ірландія, 2012). Кращим фільмом ОМКФ-2012 стала картина «У тумані» Сергія Лозниці (Німеччина, Росія, Латвія, Нідерланди, Білорусь, 2012).

Міжнародним журі фестивалю відзначені фільм режисера Валентина Васяновича «Звичайна справа» (Україна, 2012) і картина режисера Раду Юде «Усі в

нашій родині» (Румунія, Нідерланди, 2012).

Гран-прі ОМКФ – статуетку «Золотий Дюк» і грошову винагороду 15 000 дол. – отримав британський режисер Руфус Норріс за фільм «Зламани» (Великобританія, 2012). Легітимність глядацького голосування була підтверджена міжнародною аудиторською компанією Deloitte.

Кращою стрічкою Українського національного конкурсу члени журі Української конкурсної програми визнали картину «Чемпіони з підворіття» режисера Ахтема Сейтаблаєва.

«Чемпіони з підворіття» отримали вищу нагороду «Золотий Дюк» за актуальність теми та акторську гру. Голова журі Української конкурсної програми Любомир Гойсеко підкреслив: «Цей фільм абсолютно розкриває тему та сюжет про життя бездомних людей, які можуть вибратися зі своїх злиднів за допомогою турніру. Очевидно, що гра виконавця головної ролі, Олексія Горбунова, стала для нас вирішальною».

Журі Української конкурсної програми вручило також три спеціальних дипломи. Повнометражною стрічкою, що заслужила особливої оцінки журі, став «Гамер» Олега Сенцова. У програмі українських короткометражних фільмів спеціальні дипломи журі вручені картинам «День незалежності»

Антоніни Ноябрьової і «Красива жінка» Альони Алімової. Обидві короткометражки відзначили за «оригінальність ідеї та операторську роботу».

Член журі з Німеччини Кірстен Ніхуус наголосив: «Підбірка фільмів в Українському національному конкурсі – фантастична; короткометражні фільми – дуже оригінальні. Мені також сподобалася робота нашого журі: ми вели хороші дискусії на професійному рівні».

Після вручення нагород на сцені оперного театру виступила співачка Джамала з композицією «Smile» з фільму Чарлі Чапліна «Нові часи» (1936 р.). Нагадаємо, що серед почесних гостей ОМКФ цього року були нащадки зірки Великого німого

– Джеральдіна Чаплін і Чарлі Сістоваріс, які на початку фестивалю особисто представили показ фільму «Вогні великого міста» на Потьомкінських сходах.

Потішив гостей джазовий оркестр Kiev Big Band – джаз-сенсація цього року, до складу якого входять 17 кращих джазових музикантів України.

А фінальним акордом став показ картини «У пошуках Еріка» на Ланжеронівському узвозі. Фільм режисера Кена Лоуча (автора фільму-закриття ОМКФ-2012) публіці представила продюсер Ребекка О'Брайєн.

Цьогоріч Одеський міжнародний кінофестиваль виправдав прогнози і досяг цифри у 100 000 глядацьких відвідувань. Трансляцію церемонії відкриття та закриття, а також фестивальні репортажі в телевізійній мережі дивилися близько 4 млн людей.

Що ж, фестиваль закінчився і залишив безліч приємних вражень. Це було дійсно свято кіно. У порівнянні з 2011-м, головна кіноподія року в Україні стала масштабніше. Що стосується програми, яка була позначена як арт-мейнстрім, то для глядача – це ідеальний варіант. Зали кінотеатрів під час показів були переповненими.

«Оголошую III Одеський міжнародний кінофестиваль закритим, а IV Одеський кінофестиваль – відкритим», – сказала президент ОМКФ Вікторія Тігіпко на церемонії закриття. Будемо чекати з нетерпінням...

Яна ЛЕВИЦЬКА

Фото Назарія СІРАДЧУКА

Джеральдіна Чаплін

Клаудія Кардінале

У Галичі презентували «Золоту булаву»

У Картичній галереї Національного заповідника «Давній Галич» відбулася зустріч з Василем Хитруком. Він відомий, як учений-етноісторик, культуролог, член національних спілок – краєзнавців та письменників, кандидат філологічних наук.

У Галич дослідник прибув для презентації свого нового дослідження – ґрунтовної праці з етноісторії України та Європи «Золота булава». Співорганізаторами зустрічі виступили Національний заповідник «Давній Галич» та Музей мистецтв Прикарпаття (м. Івано-Франківськ).

Відкрили дійство чудовим філософським роздумом-вступом директор Музею караїмської історії та культури Ярослав Поташник і методист Галицького Народного дому Іванна Сорочинська – у ньому йшлося про пошуки і самоствердження особи в сучасному світі, про її духовне коріння, про важливість мудрості і знання.

З привітальним словом перед учасниками дійства виступили заступник начальника управління культури, релігій та національностей Івано-Франківської облдержадміністрації Василь Тимків, директор Музею мистецтв Прикарпаття Михайло Дейнега, заступник генерального директора Національного заповідника «Давній Галич» з питань розвитку та охорони пам'яток Володимир Дідух.

Автор книги, Василь Хитрук, свою розповідь розпочав про «дешифрацію» назви презентованого видання. За його словами: «... у санскриті слово «бу» означає «закон», а «лава» – «земля». Таким чином, це – книга про закон землі...». Книга писалася

Василь Хитрук

близько 30 років, опрацьовано великий масив джерельного матеріалу. Праця складається з 24 розділів, десятків додатків. В роботі автор подає порівняльний аналіз слів на санскриті, які є тотожними словам в українській мові. Автор уперше наводить 33 приклади вживання назви «Україна» в різних джерелах, саме в написанні «Україна» – на відміну від використовуваної в історичній науці назви «Окраїна».

У центрі свого дослідження Василь Хитрук ставить не війни і збройні конфлікти, які відбувалися між людьми, а розвиток мирних хліборобських цивілізацій. Саме мирні цивілізації стоять на шляху творення, генерування подальшого розвитку – а, відповідно, і культура давніх предків українців, творилася мирним шляхом. Також, Василь Хитрук розглядає питання поразок української державності, аналізує її причини. Основною

проблемою він вважає брак єдності між народом, відсутність почуття монолітності.

При написанні книги використані знання з етнології, археології, фольклору та мовознавства. Для написання книги автор здійснив десятки подорожей всією Україною; вивчаючи міграції етрусків та інших народностей він відвідав ряд країн – зокрема, Індію. Дослідник охарактеризує особливості своєї книги – вона є іншим поглядом на етноісторію нашої держави, на етноісторію слов'ян, Європи та світу. «Книга не є витвором фантазії, її базою є давні тексти та зображення, які мав можливість вивчати автор» – підсумовує Василь Хитрук.

Директор Музею мистецтв Прикарпаття Михайло Дейнега у своєму виступі поділився думками про зміни, які відбуваються в громадах упродовж останніх десятиліть. За його словами: «Становлення на шлях духовності, пізнання себе є складним шляхом, який вимагає багато сили та енергії. ...Переглянувши книгу «Золота булава», я зрозумів для себе, що вона відкриває нам усім мудрість. Ця книга дає нам те, що ми знали; про що ми

догадувалися – але саме тепер ми це маємо в узагальненому і доступному вигляді».

Заступник начальника управління культури, релігій та національностей Івано-Франківської облдержадміністрації Василь Тимків наголосив на тому, що багато тез із книги «Золота булава» здобудуть популярність у своїх читачів. Після цього, на основі отриманих знань, усі зможуть ефективно популяризувати знання про наше минуле, працювати для добра у майбутньому: «... Не важко змінити свій кут зору особисто, важливо щоб кожен був готовий нести зміни – в життя родини, свого міста, України».

Заступник генерального директора Національного заповідника «Давній Галич» Володимир Дідух подякував автору за презентацію книги, наголосивши при цьому, що захід був неординарним і залишить в усіх своїх учасників добру згадку.

Презентація книги «Золота булава» у Давньому Галичі не стала випадковістю. Саме тут, щоденно пам'ятають про давню історію нашого краю. Саме тут, можна відчувати тисячолітню історію і розуміти, що нашим славним князям, які не тільки воювали, а й будували храми та міста, започатковували бібліотеки, підтримували мистецтво – передували не менш славні попередники, які відіграли свою значну роль у світовій історії.

Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

Під час презентації

Офіційна інформація стає доступнішою

Станом на 1 липня 2012 р. Пункти доступу громадян (ПДГ) до офіційної інформації діють в більш ніж 650-ти бібліотеках України. Створення таких інформаційних пунктів стало можливим завдяки співпраці Української бібліотечної асоціації (УБА) з Програмою сприяння Парламенту України II (ПСП).

ПДГ у бібліотеці – це спеціально облаштоване комп'ютерне місце з підключенням до Інтернету, де користувачі можуть самостійно або за допомогою бібліотекаря отримати доступ до інформації органів влади будь-якого рівня.

Така нова послуга в бібліотеках України створює додаткові можливості для користувачів – отримувати кваліфіковану консультаційну допомогу під час пошуку мережевих ресурсів,

орієнтуватися у змісті сайтів органів влади усіх рівнів, поповнювати свої друковані та електронні ресурси виданнями, що надходять від ПСП, бути долученими до електронного врядування та електронних послуг органів влади, державних організацій тощо.

Робота ПДГ допомагає членам територіальної громади вирішити чимало нагальних соціальних питань. Так, читачі бібліотеки-філії № 1 в м. Добропілля (Донецька обл.), що мешкають в багатоповерхових будинках, завдяки інформації з ПДГ отримали всю необхідну законодавчу та нормативну базу щодо створення і функціонування об'єднання співвласників багатоквартирного будинку.

Бібліотеки Рівненської області, що приєднані до Мережі

ПДГ, традиційно формують тематичні папки про діяльність місцевих органів влади та з актуальних питань, укладають анотовані списки інтернет-ресурсів за різними темами (освіта, пенсійне забезпечення, соціальний

захист та інше), розміщують оголошення про графіки та місце прийому громадян депутатами місцевих рад, надають телефони гарячих ліній різних рівнів, оприлюднюють інформацію від державних податкових інспекцій

тощо. Центральна бібліотека імені М. Л. Кропивницького м. Миколаєва у березні 2012 р. виступила з ініціативою створення 18-ти нових ПДГ у бібліотеках-філіях міської централізованої бібліотечної системи за сприяння міської влади та партнерської підтримки з оснащення цих пунктів комп'ютерною технікою. Тепер будь-який мешканець м. Миколаєва за місцем проживання може долучитися до публічного управління.

Робота Пунктів доступу громадян до офіційної інформації за проектом УБА і ПСП II ще раз доводить, що бібліотека – це важливий інформаційний і комунікаційний центр громади.

Президія та Виконавчий офіс Української бібліотечної асоціації

ПДГ у Бучацькій центральній районній бібліотеці (Тернопільська область)

Лицар лемківського роду

Коли йдеться про Дмитра Івановича Бедзика, то я одразу ж бачу його широко усміненого, з лагідним поглядом злегка примружених небесно-голубих очей на фоні квітучих яблунь у милому його серцю Ворзелі.

Це курортне містечко він любив понад усе, ще з тих часів, як у 1956 р. купив тут дачу. Будиночок був невеликий, чотирихкімнатний, з усіма зручностями, а зовні – наче ілюстрація до казки, така собі гарненька дерев'яна скринька з різьбленими вікнами, ставеньками, навіть піддашша оздоблено дерев'яним мереживом. Мабуть, це його більше всього і привабляло, коли він підшукував собі місце для відпочинку і творчої роботи. А ще прекрасна присадибна ділянка у 72 сотки: одна частина була під садом, а друга – розкішний ліс зі старезними дубами, височеними соснами, березами. Згодом Дмитро Іванович власноруч засадив частину лісу гостролистими канадськими кленами, які йому дуже подобалися.

Обійстя Бедзиків розміщувалося між двома корпусами відомого на всю країну кардіологічного санаторію «Україна». Вечорами відпочивальники, дефілюючи вздовж невисокого штахетного паркану, милувалися гарненьким будиночком, а господар щедро обдаровував їх «авоськами» зі стиглими запашними яблуками. А які ж це були смачні яблука!.. Мабуть, нині вже й немає цих старовинних сортів: «Макінтош», «Штрефен шафранний», «Пепінка»...

З першого погляду на це родинне гніздечко відчувалося, що за його стінами панують мир, злагода та любов. Так воно і було насправді. Родина була дружною, згуртованою, усі ставилися один до одного з великою повагою. А ще були численні друзі, письменники і земляки Дмитра Івановича, лемки, які частенько його відвідували.

За походженням Дмитро Іванович Бедзик з дідів-прадівів належав до етнічної групи українців – лемків, яких у свій час спіткала трагічна доля, – довелося розсіятися майже по всьому світові. Багато лемків оселилося на теренах Західної України, та й у самому Києві їх було чимало. І в тяжкі моменти життя вони завжди зверталися до свого патріарха за допомогою, за теплим словом, а то й просто за порадою.

Я не пам'ятаю, щоб він колись комусь відмовив. Це була не ймовірно добра і співчутлива людина. Особливо це відчувається, коли читаєш його твори. Через усе життя він проніс сподади про дитинство, любов до рідного краю і своїх співвітчизників. Його катралогія «Украдені гори» про трагічну долю

Дмитро Бедзик

свого народу вся пронизана якоюсь невимовною тугою, що сталося таке невідворотне лихо, що все могло бути інакше і лемки залишилися б на своїй Батьківщині. Але хід історії не змінити...

У 60-ті роки, коли переслідували інакомислячих, так званих «шістдесятників», членів Гельсінської групи, тих, хто підтримував і листувався з О. Солженіциним, увагу КДБ привернув до себе і Гелій Снігер'єв, син письменника Івана Снігер'єва, друга Дмитра Бедзика ще з 20-х років. Відчуваючи, що влада має намір його заарештувати, Гелій з молодією дружиною Оленою, яка була на дев'ятому місяці вагітності, переховувався у Ворзелі, на дачі родини Кастеллі. (Нінель Кастеллі була його першою дружиною). Молоде подружжя настільки потерпало від безгрошів'я, що ні за що було навіть купити хліба.

Коли Гелій там же у Ворзелі прийшов до Дмитра Івановича, як до друга свого покійного батька, попросити у борг бодай кілька карбованців, той без зайвих розпитувань дістав 1000 карбованців і сказав: «Я все розумію, віддавати не треба. Це тобі допомога». На той час це були величезні гроші. Стільки заробляла людина з середньою освітою за рік.

Невдовзі Гелія заарештували. При обшуку в його квартирі знайшли кілька листів О. Солженіцина та матеріали Гельсінської спілки.

Після смерті Марти Іванівни, дружини Дмитра Івановича, ми з чоловіком, письменником Юрієм Бедзиком, сином Дмитра Івановича, переїхали жити у Ворзель.

У мене й досі стоять перед очима ті теплі родинні вечори, коли Юрій Дмитрович грає на піаніно, а Дмитрусь, так Дмитра Івановича лагідно називали близькі, співає лемківських пі-

За походженням Дмитро Іванович Бедзик з дігів-прадігів належав до етнічної групи українців – лемків, яких у свій час спіткала трагічна доля, – довелося розсіятися майже по всьому світові

сень: і журливих, і жартівливих, і схожих на балади. Юрій Дмитрович був блискучим музикантом-імпровізатором, грав майже на всіх інструментах і тому мелодії підбирав сходу. А потім до глибокої ночі Дмитрусь розповідав нам про своє дитинство, юність, про своїх талановитих і працюючих земляків.

Особливе захоплення в нього викликали лемківські ікони і дерев'яні лемківські церкви, самобутні і неповторні. Найбільше зібрання західнолемківських ікон, цих шедеврів церковного живопису, налічує понад чотири століття, починаючи з п'ятнадцятого. Ось що писав про музей у Новому Сончі, де

зберігаються ці ікони, всесвітньо відомий польський письменник Януш Леон Вишневський: «Існують музеї, в яких хочеться опуститися на коліна і молитися. У цьому музеї тебе теж охоплює щось подібне».

На початку ХХ століття за сприяння Російського царя Миколи II велику групу молодих лемків було вивезено в Росію. Серед цих хлопців був і Дмитро Бедзик. Мета була просвітницька: дати їм освіту, спеціальність і знову повернути до рідного краю. Але на заваді стала Велика Жовтнева революція. Багато хлопців, не витримавши жахів революції, повернулися додому, а наполегливий і цілеспрямований Дмитро зумів закінчити Гнідинське сільськогосподарське училище. Але агрономом працював він недовго. Вже наприкінці 20-х років доля закинула його в Бердянськ. На той час там кипіло і вирувало культурне життя: діяло багато літературних гуртків та об'єднань, аматорських театрів, пісенних колективів.

На одному з таких літературних зібрань він і зустрів єдину жінку свого життя, попівну Марту Іванівну Яковенко. Молода Мартуся вже досить активно виступала на літературному поприщі під псевдонімом Марта Мак і збиралась заміж за Михайла Светлова, у майбутньому відомого російського поета, автора знаменитої «Гренади». Але зустріч із руським, блакитнооким красенем Дмитром порушила всі її плани. Невдовзі пара побралася. А захоплення Дмитра літературою набирало все більших обертів, і він уже не уявляв для себе іншого життя.

Після низки невеликих оповідань і кількох п'єс-одноактів, до яких схвально і доброзичливо віднеслися друзі по літературному цеху, він стрімко і рішуче входить у серйозну літературу. З-під його пера виходить перший роман «Студені води», що мав успіх і велику читацьку аудиторію.

Радянський уряд для того, аби контролювати і тримати під прицілом найбільш здібних і талановитих письменників, поселяє їх у колишній столиці України Харкові у величезному на той час будинку «Слово». Там опиняється і родина Бедзиків, де в 1925 р. з'являється на світ син Юрко, у майбутньому відомий

український письменник і громадський діяч.

У 37-му році, коли сталінська репресивна машина, націлена на винищення стрижня нації – української інтелігенції, починає повальні арешти діячів культури і літератури, Дмитро Іванович разом із дружиною і сином втікають у віддалене село, де, як-то кажуть, пересиджують до кращих часів. Там до них приєднується Юрій Яковенко, брат Марти Іванівни, вже на той час відомий київський письменник.

Врятувалися тільки ті мешканці будинку «Слово», які своєчасно відчували загрозу арештів і швидко на якийсь час виїхали.

На початку війни, влітку 1941 року усіх жителів будинку евакуюють у Казахстан. Дмитро Іванович на той час був уже непризовного віку. Пропрацювавши кілька місяців за своєю першою освітою агрономом, він на пропозицію газети «Известия» стає спецкором при армії генерала Рокосовського.

А його неповнолітній син Юрко, приховавши свій вік, теж їде захищати Батьківщину. Спочатку мінометне училище, потім – фронт, 3-тя танкова армія генерала Рибалка.

По закінченню війни газета «Известия» відряджає свого спецкора Дмитра Бедзика в Донбас, у місто Краснодар, для написання нарису про антифашистську діяльність підпільної молодіжної організації «Молода гвардія». У Краснодарі він затримується на кілька місяців, вивчаючи і збираючи матеріали. І в 1946 році виходить окремою книжкою «Повість про Олега Кошового». Згодом він збирався розширити повість і переробити її в роман, але, я не знаю чому, у якихось питаннях не порозумівся з матір'ю Олега Кошового.

Російський письменник О. Фадєєв, прочитавши нарис у газеті «Известия», підхоплює цю тему, і згодом виходить його роман «Молода гвардія», на якій вчилися патріотизму не одне покоління радянської молоді. Під час написання твору О. Фадєєв активно і багато листувався з Д. Бедзиком.

Дмитро Іванович був дуже скромною, порядною і зовсім не амбіційною людиною. Він ніколи не ліз у керівники, і мені здається, що навіть побоювався будь-якої керівної посади. У комуністичну партію вступив уже в досить похилому віці.

Без Дмитра Бедзика важко уявити радянську літературу: його катралогію «Украдені гори», «Там де Ятрань», «Хлібороби», «Дніпро горить», «Серце мого друга» та інші книжки свого часу читав цілий світ. Вони являють неперехідну історичну і літературну цінність і сьогодні.

Жанна-краса – довга коса

За довгу косу їй пропонували великі гроші. Та вона вирішила однозначно: краса не продається.

Жанна МИЛЯШКЕВИЧ – волинчанка. Вона – народна майстриня. Позналилися ми на Ягеллонському ярмарку в Любліні, де Жанна демонструвала свої керамічні роботи. Та найчарівніше в ній те, що має гарну і довгу косу – 164 сантиметри! До речі, у Жанни в дитинстві погано росло волосся, та хтось сказав, що нібито треба попросити найвищого чоловіка в селі підстригти дівчинку... Мама так і вчинила. Нині дехто їй заздрить, а дехто дивується, мовляв такі гроші на собі носить. А вона – вона просто пишається тим, що справжня українка: від розуму до волосинки.

«МАЛЮЙ, ЖАННО, МАЛЮЙ!»

З дитинства дівчинці подобалося малювати.

– Дід мій по маминій лінії, Федір, любив плести з лози кошики. Він виготовляв неймовірної краси столи, стільці, ліжка. Бабця ж вишивала, – розповідає Жанна. – А матуся дуже любила малювати. Та як була в тому віці, коли обирають професію, бабця не пустила її їхати далеко від дому. Хоч приїздили в село майстри з Києва і хотіли забрати маму навчатися до столиці. Але їй судилося інша доля.

Жанна змалечку була спостережлива. Бувало запримітить на дорозі камінець, приміром, схожий на зайчика чи рибку, підбере, принесе додому, відшліфує, щось домалює, доліпить з пластиліну і – виріб готовий!

Богу дякувати, що мама вчасно запримітила її талант і відвела дівчинку до художньої школи. А коли настав час вибору професії – не перечила. Жанна вступила до Миргородського керамічного технікуму імені Гоголя. Вступила одразу після восьмирічки. Їй ледь виповнилося чотирнадцять, а вона поїхала так далеко від домівки. Головне: навчатися їй дуже подобалося. Понад усе любила скульптуру. Захоплювалася українськими національними виробами. Дівчині хотілося показати, яка ж наша Україна файна. Вся її краса: у вишиванках, кераміці, лозоплетінні...

Жанна Міляшкевич з дітьми проводить майстер-клас

Вражала Жанну і гарна природа Полтавщини. Частенько до них приїздили знімати епізоди до фільмів із кіностудії імені Олександра Довженка. Досить часто на зйомки в епізодах запрошували дівчат із довгими косами. А то якось після зйомок дівчата поверталися додому і раптом чують: «Здайте коси і решту реквізитів до костюмерної!» Жанні не повірили, що то є її власні коси, доки не пошарпали.

Після закінчення технікуму працювала на фарфоровому заводі в Сумах. Її здібності помітили ще в технікумі. Педагоги дозволяли відволікатися від теми. Так і говорили: «Жанно, малюй, малюй, чого душа забажає». Майстриня й сьогодні добрим словом згадує Сергія Володимировича Ковгана та Наталію Іванівну Беркуту.

І ГЛИНА МОЖЕ ГОВОРИТИ...

Диплом Жанна захищала на Сумському фарфоровому заводі. Вона витворювала неймовірної краси мініатюри в порцеляні: вазочки, сережки... Та, власне, там і залишилася працювати. Пізніше перейшла на невеличке підприємство «Плесо». Там було більше можливостей

для творчості. А згодом настали тяжкі проблемні часи, коли розпалися заводи й підприємства. Жанна повернулася в рідний Луцьк. Знайшла невеличку майстерню, де роблять майоліку. Почала працювати з глиною. Дівчина захоплювалася роботою, їй це подобалося. Вона чаклувала над національними розробками. Технікум дав їй багато: вміла працювати з глиною, навчилася її випалювати, знала, яку краще використати температуру.

дітей. – А вони ж як гарно малюють, а ще – грають на бандурі, співають!

«ОЙ НЕ РІЖ КОСУ, БО ХОРОШАЯ...»

Коли Жанна у свята виходить на вулиці міста вбрана у вишиванку, забуває про всі неприємності. Довкола неї скупчується народ. Багато хто просить сфотографуватися. Хіба ж можна пройти повз таку красу! Її коса і врода зачаровують! А коли бачать на столику її ви-

«Дотик до живої глини дарує спокій і відчуття прекрасного, – стверджує майстриня. – Я іграшка, виготовлена власноруч, назавжди збереже енергію її творця»

– Глину здебільшого купуюмо, – розповідає Жанна, – хоча в Україні є багато хорошої природної глини. Її потрібно лише ретельно вимісити. Коли береш глину до рук, відчуваєш: вона жива, слухняна...

НАЙБІЛЬША РАДІСТЬ – ДІТИ

Жанна сама виховує донечку Яну. Певно, мама, коли нарекла її цим мужнім ім'ям, заклала стійкий та витривалий характер. Власне мама, народила й сама поставила на ноги трьох донечок: Тетяну, Жанну та Лілію. На жаль, чоловік рано пішов із життя, і їй одній довелося опікуватися дівчатами. Вони ж, увібравши від матері найкращі риси, також не здаються труднощам.

Мама ж, Галина Федорівна, нещодавно пережила інсульт. На щастя, вона оптимістка, і це додає сил. Сама Жанна зізнається, що розслаблятися ніколи. Зрідка вночі попросить у Господа допомоги і тримається.

– Головне, – каже майстриня, – знаю, що живу заради

цією красою спекулювати не варто, кожна дівчина має плекати косу. Ось, приміром, її сестри замолоду обрізали коси і шкодують. Та й мама мала довгу біляву косу. Щоправда, у неї був високий тиск, тому й відрізала.

– На ярмарках зазвичай фотографуюся з усіма на згядку. Якось у Польщі навіть поліціянти вигукували: «Пенькна!» А я й рада з того: нехай бачать, які ми файні в Україні! А ще й майстровиті!

А ще Жанна любить готувати страви. Хоча, твердить, що це краще дається сестрі Тетяні. У неї особливий і вишуканий смак.

– Та всьому цьому нас навчила мама. А головне – вона прищепила нам любов до України, до народних традицій, щоб ці премудрості ми передавали дітям.

...ЩЕ Й ІСКОРКА ДУШІ

Свою першу роботу – ляльку з довгою косою – Жанна зробила, коли їй було років п'ять. Нині її роботи розлетілися в Нідерланди, Японію, Китай. Вона радіє, що там, далеко-далеко, вже знатимуть, що є Україна, а в ній невеличке симпатичне місто Луцьк.

Вона любить своє місто, виготовляє із кераміки Луцький замок, обов'язково вмотивує український рушник, сонях...

А нещодавно художник-кераміст Жанна Міляшкевич провела урок гончарства для юних краєзнавців Центру туризму, спорту та екскурсій. Відбулося це у відділі етнографії Волинського краєзнавчого музею.

Творцями нових іграшок змогли відчувати себе учні 25-ої школи міста Луцька, які ліпили зі шматочків глини традиційні іграшки-свищики. І школярі дійсно оцінили результати своєї праці – вони уже мріють розмальовувати іграшки, які майстриня пообіцяла висушити в печі і повернути.

Жанна Міляшкевич каже, що дуже любить працювати з дітьми, адже сама ще з п'ятирічного віку любила ліпити, а сьогодні, маючи вже 20-ти річний досвід у керамістиці, постійно навчає школярів, адже спілкування з ними та природою дарує їй натхнення у творчості.

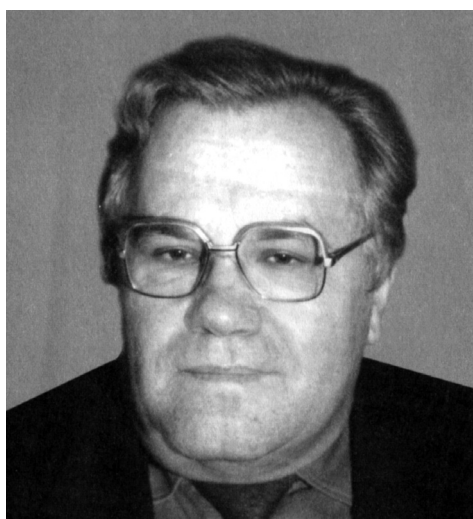
Майстриня пообіцяла провести ще не один майстер-клас, аби якомога більше дітей збагнули, що найкращі і найцінніші іграшки не продаються в магазинах.

Жанна ніколи й нізащо не відмовиться від своєї улюбленої справи. Це глибоко в її душі. До речі, вже й донечка охоче працює з глиною. Її перший виріб – лялька. Ось тільки довгу косу допомагала вплітати мама.

Жанна радить не братися до справи, якщо не вкладаєш у роботу іскорку душі...

Вироби від Жанны Міляшкевич

(Продовження. Поч. у № 14–16, 2011)

Акцент – 1. Своєрідний характер вимови: грузинський акцент, французький акцент. 2. Наголос у слові; ритмічний наголос. 3. Особлива увага до чого-небудь, підкреслення чогось. У цьому розумінні вживаємо словосполучення «робити акцент» (а не ставити акцент).

Бажати, зичити. Збігаються у значенні висловлювати побажання. Щиро бажаю (зичу) вам успіху. Тільки бажати передає зміст «хотіти, прагнути». «Один у другого питаєм... Нащо живем? Чого бажаєм?» (Тарас Шевченко).

Безгосподарський. Треба: безгосподарний.

Бережливий, бережний. Бережливий – ошадливий, економний. Бережлива господиня, бережливе витрачання електроенергії. Бережний – який уміє берегти щось, дбайливо поводитися з чим-небудь. Бережне ставлення до таланту.

Браво, бравісимо. Ці вигуки розрізняються ступенем вияву почуття. Браво виражає схвалення, захват, захоплення. Бравісимо передає найвищий ступінь схвалення.

Бридж, бриджі, брижі. Бридж – картярська гра. Бриджі – штани для верхової їзди. Брижі – дрібні хвилі, складки одягу тощо.

Важкий, тяжкий. Значення цих прикметників (за деяким винятком) збігаються. Паралельно вживаються зі словами: відро, голова, рука, людина, повіки, роки, день, боротьба, праця, втома, туга, стан, думка, удача, злочин, провина, гріх, запах, повітря, дух, податок, залежність, зітхання, сон, пологи, хода, кроки, слово, рана, характер, погляд тощо.

На горіхи від Рогози

Тільки важкий використовують у значеннях про мову, стиль твору, розповіді (важка книжка, важкий стиль), великий розмірами й силою дії (важка артилерія, важкий електровоз, важкі вагові категорії, важкі фігури – в шахах) та в словосполученнях важка індустрія, важка промисловість.

У складних словах уживаються паралельно: важкопоранений і тяжкопоранений, важкохворий і тяжкохворий, важкодум і тяжкодум, важкотілий і тяжкотілий. Тільки з важко... пишуться: важкоатлет, важкоатлетичний, важковаговик, важковантажний, важковимовний, важковиховуваний, важководний, важкорозчинний.

Відварний, відварений. Відварний (прикметник) – виготовлений відварюванням. Відварне м'ясо. Відварений (дієприкметник) – доведений варінням до готовності. Відварена картопля.

Відзначати, зазначати. Збігаються у значенні виділяти позначкою; звертати увагу, зауважувати. Відзначати (зазначати) на полях. Слід відзначити (зазначити). Тільки відзначати – 1. Виділяти когось чи щось похвалою, нагородою. Відзначати переможців, відзначати цінним подарунком. 2. Святкувати. Відзначати ювілей, відзначати урочисту подію.

Впереміж, впереміш, прислівники. Впереміж (упереміж), впереміжку (упереміжку) – чергуючись одне з одним; навперемінно. Білі й червоні троянди стоять упереміж. Впереміш (упереміш), вперемішку (уперемішку) – перемішуючись із чимось. Трава росте впереміш з квітами.

В'яз, в'язь, яз, в'язи. В'яз – листяне дерево. В'язь – прісноводна риба родини коропакових; спосіб скріплення дерев'яних частин будівлі; вид старовинного декоративного письма. Яз – пліт, частокіл упоперек річки, затоки, в які вставляють вершу чи ятір. В'язи – шия. Скрутити в'язи.

Давнина, давність. Давнина – давно минулі часи. Сива давнина, звичаї давнини. Давність – 1. Велика часова віддаленість виникнення, здійснення чогось. Вікова давність, тисячорічна давність. 2. Довгочасне існування. За давністю (а не давністю) років, поживтів од давності. Хоча в окремих

випадках ці поняття збігаються: глибока давнина – глибока давність.

Зріст, зростання. У значенні довжина тіла людини вживається переважно зріст. Високий (низький) на зріст, на весь зріст. Слово зростання означає збільшення, підвищення. Зростання (а не ріст) прибутків, зростання продуктивності праці.

Течія процесу. Треба: перебіг процесу.

Тост. Його можна виголошувати, пропонувати, а не піднімати і не підносити (як часто кажуть в усному мовленні). Піднімають келих, а не тост.

Тюрки, турки, туркмени. Розрізняються значенням. Тюрки – велика група споріднених за мовою народів, до яких належать татари, узбеки, азербайджанці, казахи, киргизи, башкири, туркмени, якути, каракалпаки, турки тощо. Похідне тюркський. Турки – народ, що становить основне населення Туреччини. Похідне турецький. Туркмени: нація, основне населення Туркменістану. Похідне туркменський.

КОМФОРТАБЕЛЬНИЙ – КОМФОРТНИЙ

Незважаючи на близькість цих спільнокореневих синонімів, між ними існують певні відмінності. Зокрема в сполучуваності. Досить часто, приміром, натрапляємо на вислови *комфортні умови, комфортний відпочинок, комфортне середовище, але комфортабельна квартира, комфортабельний автобус (тролейбус), комфортабельні меблі.*

Отже, прикметник *комфортабельний* передає переважно зовнішній комфорт, побутові зручності. Від нього утворено й іменник *комфортабельність* на позначення якості. А прикметник *комфортний* споріднений зі словами *комфорт, комфортність*, які можуть вживатися для характеристики не лише побутових вигад (наголос на о), а й внутрішнього стану людини. *Психологічний комфорт, душевний комфорт.*

Є, а не являється

Є – форма теперішнього часу дієслова бути. У функції зв'язки його часто (особливо в усному мовленні) замінюють словом *являтися*. Наприклад, «Мій брат являється

керівником туристичної фірми» (з розмови). Треба: «Мій брат є керівником...»

Лексема *являтися* в сучасній літературній мові вживають тільки в значенні вживатися уві сні, під час марення, вимагаючи давального відмінка (кому?). «У сні мені явилися дві богині» (Іван Франко).

Цитрин – цитрина

Розрізняються значенням.

Цитрин – прозорий різновид кварцу жовтого кольору.

Цитрина – цитрусове дерево і його плоди; лимон.

Хор – хори

Мають також семантичні відмінності.

Хор – співочий колектив, який разом виконує вокальні твори. Уславлений хор.

Хори – відкрита галерея, балкон. Співати на хорах.

Двобічний – двосторонній

У більшості значень уживають паралельно (з переважанням першого) зі словами: *зв'язок, радіозв'язок, килим, насос, процес, шов, забудова вулиці, техніка тканиня, запалення легень (легенів), покриття, свердло.*

Тільки *двосторонній* уживається тоді, коли воно стосується двох сторін у значенні особа, група осіб, організація тощо, які протиставляються в певному відношенні іншій особі, особам, організації. Сполучається зі словами: *договір, угода, домовленість, співробітництво, відносини, взаємини, стосунки, зустрічі, міжнародні зв'язки, обов'язки, переговори.*

Плеце друга чи другове плече?

Трапляються звороти, де родовий відмінок означає належність якоїсь речі комусь або чомусь: щоденник дочки, мундир офіцера, плече друга. Однак в аналогічних випадках українська класика й народне мовлення частіше вживають конструкції з присвійним прикметником: «*Отцева і материна молитва* зо дна моря верне» (Матвій Номис), «*Подай-но йому Петрову свитку*» (Степан Васильченко), «*У бою Андрієві так любо відчувати другове плече*» (Володимир Сосюра).

(Далі буде)

ІНФОРМАЦІЯ СЛУЖБИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Шановні наші читачі та передплатники!

В продажі номери журналів «Музика», «Український театр», «Пам'ятки України», «Українська культура», «Театрально-концертний Київ».

До вашої уваги! Попередньо були віддруковані спеціальні випуски журналу «Пам'ятки України», присвячені Національному історико-культурному заповідникові «Чигирин», Національному заповідникові «Софія Київська», історичному містиві Підгайці, Національному Києво-Печерському історико-культурному заповідникові. Де придбати випуски журналів, ми розповімо вам за тел. (044) 498-23-64. Надрукований ювілейний 1000-й випуск журналу «Українська культура».

Передані до друку журнал «Пам'ятки України» № 7 та журнал «Українська культура» № 6.

Редакція отримала від друкарні журнал «Українська культура» № 5, журнал «Пам'ятки України» № 6, журнал «Музика» № 3, журнал «Український театр» № 3. Всі журнали надійшли в продаж.

Наші видання можна придбати в кіосках «Преса» міста Києва, книжкових магазинах Києва, Львова, Харкова, Одеси, Чернівців, поштових відділеннях Київської області і обласних центрів.

Також всі наші видання можна придбати в редакції.

Передплатники отримають журнали і газети своєчасно. Якщо передплачене вами видання надходить з затримкою – передзвоніть нам.

УВАГА! ПЕРЕДПЛАТИТИ НАШІ ВИДАННЯ МОЖНА З БУДЬ-ЯКОГО МІСЯЦЯ

Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії ви можете за адресою: <http://presspoint.ua>. Така послуга можлива в будь-якій країні світу. Будемо вдячні вам за пропозиції і зауваження щодо організації передплати і продажу наших видань.

Наші телефони: (044) 498-23-64, моб. (067) 394-97-21, 386-56-63.

Культура і життя

Газета виходить щоп'ятниці

Передплатна ціна на 2012 р.:

півріччя – 82,77 грн

квартал – 42,21 грн

місяць – 14,27 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс у Каталозі видань України

60969

Передплатні індекси інших наших видань: газета «Кримська світлиця» – 90269; журнали: «Українська культура» – 95220, «Український театр» – 74501, «Музика» – 74310, «Пам'ятки України» – 74401, «Театрально-концертний Київ» – 37112.

Довідки за тел. (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції газети

ЕТНОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИЧОК

аркан – довгий мотузок із зашморгом на кінці. За допомогою нього звичай ловлять коней та інших тварин, закидаючи їм петлю на ший. В період татарської навали так загарбники ловили людей, забираючи їх у полон (ясир). Ще **аркан** – гуцульський чоловічий танок: танцюристи стають один за одним, утворюючи ланцюг. У танці цей ланцюг стає колом, яке то розходиться, то звивається.

арніка – висока багаторічна трав'яниста рослина з жовтими квітками. У народі існують такі назви цієї квітки: арник, скусівник, чарник, ангельське зілля. Настояну на горілці квітку використовували для загоювання ран та лікуванні серця. За легендою, князь Данило Галицький вилікувався від «дихавиці» (хвороби серця) за 40 днів і ночей за допомогою цієї цілющої рослини.

Аскольд і Дір – київські князі (друга половина IX ст.). За деякими писемними відомостями, були нащадками Кия, а за літописами – дружинниками Рюрика. Очоловали руську дружину під час першого походу на Константинополь. Із літописних джерел відомо, що близько 882 року Аскольд і Дір були вбиті за наказом князя Олега.

ВІД ДІДІВ-ПРАДІДІВ

Жнивень, зорничник, густир, хлібосол, коловоз, капустник, густойд, припасень, холодні зорі – так називали колись місяць, який ще день-два – і настане. Староруська назва його – **серпень**. «Один серпневий день рік годує», бо «у хліба короткі ноги – як утече, то й довгими не наздоженеш». Про хліборобські та інші народні традиції цієї пори читайте далі.

27 липня – «Хто в липні жари боїться – тому взимку немає чим погрітись».

28 липня – **Кирика і Улити**. «Хто цього дня жне – той багато мороки собі нажне».

29 липня – **Валентини**. Замовкають птахи, літо переходить свою спекотну межу.

30 липня – «Серпу місце в закутку». «Кривий, малий, та все поле сходить» – народна загадка про серп. Здавна серпом жали ниву. Ця праця була досить тяжкою: «Скажеш за серп – серце «терп», скажеш за ціп – а серце «тіп». Про роботу, веселу та товариську людину казали: «На вулиці рій веде, а в полі серпом гуде».

31 липня – **Івана Багатостраждальника**. Цього дня жінки, котрих полишили чоловіки, відправляли в церкві Божу службу. Мали надію на те, що після цього обряду зрадливці повернуться та надалі будуть вірними в подружньому житті. А котра не дуже з цього переймалась, то співала: «А мій чоловік на Волощину втік,

а я воли продала та й музик найняла. Ой, музики мої, та й заграйте мені, нехай же я потанцюю у своїй стороні».

1 серпня – **Мокрини**. «Свята Мокрина осінь приносить». Колись жінки та дівчата, які народилися першого серпня, обов'язково цього дня одягали синє плаття, сині черевики та сідали біля вікна – красувалися. Їм у дар приносили колосся з поля, вони перев'язували його червоною ниткою або тканиною. Це колосся вважалося цілющим, взимку настоєм із нього вмивали хворих, знімали жар. Завичай цього дня спостерігали за погодою: «Якщо на Мокрини дощ – сій жито,

буде врожай», «Дощ іде зранку – буде дощовитий початок осені; якщо йде обідньої пори – дощитиме в жовтні; якщо вечір з дощем – у листопаді буде моква».

2 серпня – **Пророка Іллі**. «Ілля їде по небу на золотій колісниці» – так кажуть цього дня, коли чують грім. У жнива мало днів, коли забороняється працювати – усі спішать зібрати урожай. Та на Іллі ніхто не працює, навіть не ходять на польовання – того, хто не святкує, Пророк може вдарити блискавкою. Жінки до сходу сонця йшли на городи в одній сорочці, стискали голівки капусти, приказуючи: «Святий Ілля, складай голівки тугі і білі так, як я». Ворожки казали, що зібрана на Іллі дощова вода зараджує від усякої вражої сили. Цього дня мало коли не гримить, а часом ллє, як із відра. Просили блискавку «обійти обістя за сім верст, за сім боліт». «На Іллі новий хліб на столі» – селяни випікали хліб з нового врожаю. Колись на свято Пророка Іллі традиційно закінчувалися жнива. Та ще попереду багато польової роботи, адже «літо пролежиш – узимку до сусідів побіжиш».

ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

27 липня – Святого Акили, Преподобного Анисима. День янгола: **Онисим, Степан**.

28 липня – Святого Рівноапостольного Великого князя Володимира Великого. День янгола: **Володимир, Улита**.

29 липня – Священномучеників Афиногена, Павла, Валентини, Юлії. День янгола: **Валентина, Павло**.

30 липня – Святої Великомучениці Марини (Маргарити). День янгола: **Маргарита, Марина**.

31 липня – Святого Мученика Єміліана, Преподобного Іоана Печерського. День янгола: **Омелян, Іван**.

1 серпня – Преподобної Мокрини, Преподобного Серафима Саровського. День янгола: **Серафим, Мокрина, Степан, Роман**.

2 серпня – Святого Пророка Іллі, Преподобного Мученика Афанасія Брестського. День янгола: **Ілля, Севастіан, Опанас, Іона**.

Підготувала
Тетяна ШНУРЕНКО

ДО УВАГИ НАШИХ ЧИТАЧІВ!

Пропонуємо надіслати матеріали з краєзнавства та історичної реконструкції. Редакція журналу «Пам'ятки України: історія та культура» запрошує своїх читачів, аматорів краєзнавства та історичної реконструкції взяти УЧАСТЬ У ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛЬНОГО ВИПУСКУ ЖУРНАЛУ.

Журнал «ПУ» планує в листопаді 2012 р. видати спеціальний випуск, в якому будуть надруковані матеріали, присвячені пам'яткам архітектури, історії та мистецтва місцевого значення, про які мало, або зовсім невідомо з офіційних державних пам'яткоохоронних реєстрів. Багато таких об'єктів досі залишаються поза увагою держави, фахівців, краєзнавців-аматорів. Краєзнавці села чи містечка мають чимало цікавої інформації, бачать ситуацію про стан збереження пам'яток минулого, можуть запропонувати цікаві ідеї щодо використання об'єкта старовини. Напишіть нам про таку пам'ятку, додайте фото, і про неї дізнається вся країна.

Нас цікавлять також матеріали з історичної реконструкції: відновлення забутих ремесел, побуту, одягу; історичні мандрівки місцями колишніх баталій і походів; інформації про цікаві події, звичаї вашої місцевості, забуті чи маловідомі широкому загалові українців.

Ми вдячні за вже надіслані нам цікаві матеріали і фото. Судячи з кількості запитань до нас, їх буде чимало.

Автори матеріалів, надрукованих в спеціальному випуску «ПУ», отримають цей

номер і річну передплату на журнал.

Три кращі роботи будуть відзначені спеціальними нагородами.

Надсилати матеріали можуть як окремі особи, так і групи авторів, наприклад, клас чи краєзнавчий гурток.

Матеріали (текст, фото та коротку інформацію про авторів) можна надсилати поштою на адресу: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (на конкурс журналу «Пам'ятки України»), вул. Васильківська, 1, м. Київ, 01034 або на електронну адресу: nvu.kultura.sale@gmail.com

На всі ваші запитання ми відповімо за тел. (044) 498-23-64, (050) 310-56-63.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ТА ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Видання Національного газетно-журнального видавництва в 2012 році будуть виходити з такою періодичністю:

- газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» – щоп'ятниці;
- журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура», «Театрально-концертний Київ» – щомісяця;
- журнали «Музика» і «Український театр» – раз на два місяці.

Передплату на журнали і газети можна оформити з будь-якого місяця у всіх поштових відділеннях зв'язку України.

Газета «Культура і життя»
№ 30 (4498), 27 липня 2012 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»

Видавець: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

Генеральний директор Олеся БІЛАШ

Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65

nvu.kultura@gmail.com

Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Друкарня: ТОВ «Видавничо-поліграфічна компанія «Експрес-Поліграф», вул. Фрунзе, 47-б, корп. 2, Київ, 04080; тел. +38 (044) 417-25-93

Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63

Портал <http://uaculture.com>

Передплатний індекс в Каталозі видань України **60969**

Склад Видавничої ради

Олеся Білаш – генеральний директор видавництва; **Віктор Вечерський** – заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей; **Максим Бударин** – заступник директора Департаменту у справах релігій та національностей; **Олена Воронько** – начальник відділу театрального мистецтва Управління мистецтв Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Ольга Дарибогова** – начальник Управління міжнародного співробітництва; **Оксана Іонова** – заступник начальника управління стратегічного

планування культурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – начальник відділу аналізу та прогнозування соціокультурного розвитку регіонів; **Лариса Лебедівна** – завідувач сектору мовної політики; **Іван Мечков** – заступник начальника управління мистецтв – начальник відділу музичного мистецтва Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Лариса Нікіфоренко** – начальник відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек Управління стратегічного планування культурного розвитку та регіональної політики у сфері культури Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти; **Олена Череди́нченко** – завідувач сектору інформаційно-аналітичної роботи та зв'язків з громадськістю Відділу забезпечення роботи Міністра; **Михайло Швед** – заступник директора Департаменту формування державної політики у сфері культури, мистецтв та освіти – начальник управління мистецтв; **Віктор Пасак**

– заступник генерального директора видавництва; **Оксана Гайдук** – головний редактор журналу «Українська культура»; **Людмила Гнатюк** – головний редактор газети «Культура і життя»; **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика»; **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ»; **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр».

Дизайн та верстка **Сергія Задворного**

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором.

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції. Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця.

© «Культура і життя»
Наклад 3000
Ціна договірна